

Војнопензионерске теме и дилеме

**НОВИ НАГОВЕШТАЈ
ПОВЕЋАЊА ПЕНЗИЈА**

За сада је тешко предвидети за колико ће до краја године и када „порастити“ пензије. Од јануара ове године инфлација је у сталном паду, а међугодишња упоређења раста производње и укупног стања економије указују да се планирани раст БДП не доводи у питање. Једино је још увек недокучиво за који проценат ће план бити пребачен.

Прва предвиђања могу се дати тек након шестомесечног биланса.

Ове године, знатно раније него последњих лета, медији па и држава, наговештавају увећање пензија. И да одмах кажемо, то усклађивање, гледано са законског становишта, није могуће све до пред крај текуће године. Јасније и прецизније речено пензије ће моћи да се увећају тек од 1. јануара 2025. године, што значи да би грађани трећег доба увећану пензију примили тек 1. фебруара идуће године. Али држава може да повуче и други потез, то јест да промени законски параграф. Наиме, и прошле и претпрошле године је то учињено, па су пензије увећане већ од 1. октобра, да би ново усклађивање, по швајцарској методи, уследило већ од наступајућег 1. јануара. У овој рубрици сте још лане могли да прочитате да одлучније треба гледати у будућност и чинити све да за добра дела закон не буде препрека. Заправо, предлагали смо да се у предметном закону ствари дефинишу тако да усклађивање може да се догоди и раније, уколико то финансијска ситуација дозвољава, то јест ако пораст инфлације угрози куповну моћ пензија. Дакле, то не би била обавеза надлежних државних органа, већ само сушта могућност.

У међувремену је изабрана нова Влада која, бар у почетку свога мандата, наговештава амбициозно вођење националне економије. Било како било, очекује се стабилан раст бруто националног дохотка (БДП), што би створило сплове за ванредно усклађивање пензија.

Фискални савет Србије, који будно мотри на кретања националне економије наводи да се буџетом за 2024. планира дефицит Републике од 197 млрд динара, тј. 2,2% БДП-а. Оволики фискални дефицит (од скоро 1,7 млрд евра) јесте и даље превисок за Србију, на шта указује и формула из фискалних правила. По њој би одговарајући ниво буџетског дефицита Србије требало да буде испод 1,5% БДП-а. Ипак, буџетом за 2024. направљени су одређени помаци у добром смеру. Планирани буџетски дефицит у 2024. нижи је од оног који је био предвиђен у 2023. години (2,8% БДП-а), а током 2024. очекује се и даље смањивање учешћа јавног дуга у БДП-у (са 53,3% на 51,7%).

Иако се у 2024. још увек неће потпуно достићи најважнији фискални циљеви, јавне финансије постављају се на добру путању да се они остваре у 2025. години. Из угла појединачних фискалних политика, буџет за ову годину не доноси велике промене. До поменутог, умереног умањења буџетског дефицита у односу

на 2023. доћи ће се готово по аутоматизму, а не услед нових мера фискалне политике. Буџетска издвајања за ЕПС и Србијагас у 2024. знатно ће се смањити, а главни разлог за то је повећања финалних цена гаса и електричне енергије током 2023. и знатно побољшање биланса ових предузећа. Такође, у овој години више се не планирају нове исплате једнократних и неселективних давања станова, што је била уобичајена пракса у неколико претходних година (за пензионере, децу и друго). У најкраћем, буџет за 2024. доноси мања и лако достижна унапређења главних показатеља јавних финансија, али без амбициознијих (и потребних) реформских мера“, наводи Фискални савет.

А шта даље? Ревидирана Фискална стратегија предвиђа даље постепено уравнотежавање буџета, али без већих (и потребних) реформи јавних финансија. Најшири средњорочни циљеви Стратегије – фискални дефицит и јавни дуг – дефинисани су у добром смеру. Предвиђено је постепено смањивање дефицита с планираних 2,8% БДП-а у 2023. на 2,2% БДП-а у 2024, па на 1,5% БДП-а у 2025. и у 2026. години. Учешће јавног дуга у БДП-у требало би такође благо да се смањује – са 53,3% (крај 2023. године) на 50% (крај 2026. године).

Влада јесте била у прилици да направи нешто одлучнији (и економски пожељнији) програм уравнотежавања буџета у средњем року, али се и овако дефинисани циљеви могу оценити као прихватљиви, јер је најважније да се из године у годину смањују буџетски дефицит и јавни дуг (у односу на БДП). Главна мањкавост Стратегије, међутим, је то што се њена амбиција у највећој мери овде завршава. Наиме, осим неспорне и Стратегијом препознате потребе за даљом фискалном стабилизацијом, Србија има и бројне друге аспекте јавних политика који нису довољно добро уређени: запосленост и зараде у јавном сектору; социјална политика; јавна и државна предузећа; одабир и управљање јавним инвестицијама; прекомерно загађење животне средине; просвета; здравство и друго. Стратегија ове проблеме не препознаје на одговарајући начин и не предвиђа конкретне реформе у поменутим областима којима би се знатно унапредио квалитет живота грађана Србије“, наглашава Фискални савет.

У претходним годинама, зараде у Србији су биле знатно ниже у односу на економски развијеније европске земље, што је резултирало тиме да су и

пензије скромне код највећег броја пензионера. „Управо је то био повод да се са седнице Скупштине Савеза пензионера Србије одржаној недавно затражи од надлежних да однос просечних пензија у односу на просечне нето зараде у Србији треба подићи на ниво учешћа од минимум 50 процената. Из Савеза пензионера Србије поручују да треба наставити са иницијативом за повраћај умањених примања најстаријих. По Закону о привременом уређивању начина исплате у периоду 2014–2018. Савез пензионера Србије је донео одлуку да се упутити предлог Владе РС да сачини програм повраћаја који не би нарушио постигнуту финансијску стабилност државе. Ово питање је на основу већинског консензуса чланица заједно са осталим релевантним социјалним актерима отворено у процесу доношења измена и допуна Закона о ПИО“, наводи се у тексту дневног листа „Политика“.

То исто, у неколико наврата, од надлежних државних органа, захтевало је и Удружење војних пензионера Србије.

Према статистичким подацима Фонда ПИО учешће просечна пензије у просечној заради без пореза и доприноса у фебруару 2024. износила је за све категорије пензионера 47,7 одсто. За пензионере фонда запослених 50,6, за самосталце 44,7, а за пољопривреднике 20,6 одсто.

Према члану 80. Закона о ПИО, којим су утврђена три модела одређивања висине ових примања у зависности од учешћа у бруто домаћем производу (БДП). Како је учешће пензија у БДП-у испод 10 одсто, усклађивање од првог јануара треба да буде у складу са зарадама.

Статистика неуморно бележи резултате. У односу на просечну потрошачку корпу која је у новембру 2023. године износила 101.335 динара или минималну потрошачку корпу, која је износила више од 52.442 динара, највећи број корисника пензија више од 75 одсто примало је знатно ниже пензије.

За сада је тешко предвидети за колико ће до краја године и када „порастити“ пензије. Од јануара ове године инфлација је у сталном паду, а међугодишња упоређења раста производње и укупног стања економије указују да се планирани раст БДП не доводи у питање. Једино је још увек недокучиво за који проценат ће план бити пребачен. Прва предвиђања могу се дати тек након шестомесечног биланса.

Звонимир ПЕШИЋ

Уручена Повеља УВПС
лесковачкој организацији

ПРИЗНАЊЕ ПОВОДОМ ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ РАДА

На маргинама Великог шаховског турнира у Нишу, председник УВПС Љубомир Драгањац уручио је лесковачкој организацији војних пензионера највише признање Удружења. Председнику Градске организације УВП Лесковца Мићи Ђапи Повељу УВПС уручио је председник Драгањац. Реч је о признању које је Главни одбор УВПС доделио лесковачкој организацији поводом три деценије успешног рада и заслуга за развој организације. **З. П.**

Војни пензионери су се масовно одазвали позиву команданта Симовића

Пријем за војне пензионере у Команди КоВ

НАШ ВРЛИ КОМАНДАНТ

Током априла ове године, командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симовић, на кућне адресе војних пензионера Нишавског округа, упутио је позивнице следеће садржине:

„Поштовани колега... Као што знате, раније смо имали годишње сусрете и дружење војних пензионера у Дому војске Ниш са официрима Команде Копнене војске. Због вирусне инфекције ковид-19 и сложене политичко-безбедносне ситуације на северу Косова и Метохије, тј. ангажовања Команде Копнене војске, последњих година били смо спречени да се саберемо. Поводом Дана Војске Србије,

позивам Вас да дођете у Дом Војске Ниш, 27. априла у 12 часова, да се видимо као људи, да не заборавимо да смо људи, да чујемо кога више нема и кога не смемо заборавити, да питамо једни друге за здравље као што су то из срца и душе чинили наши стари, наши преци које понекад и заборавимо, а на које се поносимо“.

Срећући наше војне пензионере на улици, у просторијама удружења, у комшилуку и на другим местима, у току априла, само се причало о нашем омиљеном команданту, о његовом људском гесту вредном поштовања, јер се сетио нас војних пензионера. Позвао нас је на чашицу разговора.

Више стотина пензионера се одазвало позиву, дошавши у Дом ВС Ниш, 27. априла 2024. године. Командант Симовић је на улазу у хол Дома војске сачекао војне пензионере, поздравио се са сваким понаособ и кратко попричао. Официри постројени у врсту, од заменика команданта Копнене војске генерала Слађана Стаменковића, НШ генерала Зорана Драгићевића и других, поздравили су све војне пензионере појединачно.

Након тога су официри са командантом на челу, обилазили пензионере по групама, уз чашицу пића, разговарали о добрим и лошим стварима. Било је дирљивих момената, пензионера који се нису одавно видели, чуло се да су неки нажалост и преминули, да су неки постали деде, прадеде и још много тога.

Хвала Команданту Симовићу за сву помоћ, а није мала, коју пружа војним пензионерима и Удружењу војних пензионера града Ниша. Када год је требало, притекао нам је у помоћ. Једноставно он је увек ту и да саветима помогне... Желимо му много здравља и породичне среће, да нам још дуго дуго поживи и буде са нама. **Зоран Јашовић**

Изложба Борба за српску државност
и слободу српског народа“

СВЕТЛОСТ СЛОБОДЕ

У Официрском дому у Нишу 2. априла отворена је изложба „Борба за српску државност и слободу српског народа“.

Србија ове године обележава два века од подизања Првог српског устанка и почетка стварања савремене државе. Министарство одбране је тим поводом уприличило изложбу „Борба за српску државност и слободу српског народа“, која је свечано отворена у Официрском дому у Нишу. Свечаности су присуствовали Милош Вучевић, у то време министар одбране, Никола Селаковић, министар, Драгана Сотировски, градоначелница Ниша, Бобан Џунић, председник Скупштине Ниша, Милосав Симовић генерал-потпуковник, командант Копнене војске, епископ Нишки Арсеније, ратни командант Приштинског корпуса генерал Владимир Лазаревић, представници МУП-а, Нишавског управног округа, Удружења војних пензионера Ниша и остала удружења која негују слободарске традиције Републи-

ке Србије.

„Док не научимо да ценимо и поштујемо себе, не можемо да нас други цене и поштују. Пламен слободе који обасјава устанике на изложеним сликама и нас данас мора да обасјава и у миру и у рату. И увек када смо гасили тај пламен, или га нам је неко угасио а ми га нисмо одржавали, лутали смо. Заборављали и себе и своје ближње, свој идентитет, своју духовност, своју државност. Заборављали ратнике, борце, ветеране, заборављали Србију. Зато је обавеза свих нас, без обзира у ком животној добу били, и чиме се бавили, да урадимо све да се тај пламен никада више не угаси“, поручио је Вучевић.

Министар Никола Селаковић је подсетио да је Ниш током Првог светског рата био престоница Србије, али и да је данас седиште Команде Копнене војске ВС.

Обележен дан почетка Битке на Кошарама

ХЕРОЈИ ОДБРАНЕ ОТАЏБИНЕ

Учесници комеморативног скупа

Ветерани 125. моторизоване бригаде

„Изложба је после Београда дошла управо у Ниш и то је важно. На једној од слика приказан је збор у Орашцу, где су се наши преци окупили и донели пресудну одлуку о отпочињању борбе против дахија и Османске империје. Али захваљујући једном великом српском проблему, неслози, пламен слободе који је обасјао некадашњи Београдски пашалук, дошао је надомак Ниша, до брда Чегар. И када је требало да уђе у сам Ниш, неслога је завладала српским војводама, непријатељ се консолидовао, довео појачање и задао тежак ударац у боју на Чегру. То је Ниш и Нишлије коштало чекања од дугих 69 година да би осетили светлост слободе. Мислим да је јасно колико је важно да будемо сложни“, рекао је министар Селаковић.

Поставку изложбе аутора Зорана Ивановића и Небојше Ђурановића „Борба за српску државност и слободу српског народа“ чине слике, скулптуре, цртежи и вајарски модели којима је приказана уметнички уобличена борба српског народа за своју слободу и државу.

З. Јашовић

Поводом 25 година од почетка Битке на Кошарама, 9. априла је у Паруновцу, на Спомен-обележје настрадалима, одржан помен, коме су поред породица палих бораца, присуствовали и министар Никола Селаковић, градоначелник Иван Манојловић, заменик градоначелника Снежана Радојковић, представници Војске, Полиције и слободарских и патриотских удружења и организација.

Битка на Кошарама (пакао Кошара) одвијала се између припадника Војске Југославије и терористичке ОВК, подржане регуларном Војском Албаније и авијације НАТО-а. Водила се око граничног прелаза Раса Кошарес на граници СР Југославије и Републике Албаније, а трајала је од 9. априла до 10. јуна.

Минутом ћутања почео је комеморативни скуп, који се наставио полагањем венаца. Почаст су одали: министар Никола Селаковић, делегација Војске РС – Гарнизона Крушевац предвођена командантом пуковником Милоњом Бубањом, изасланик министра унутрашњих послова државни секретар Жељко Бркић, представник Кабинета министра одбране, градоначелник Иван Манојловић и заменик Снежана Радојковић и начелник РУО Иван Ањелић. Делегацију Удружења војних пензионера предводио је председник ГрОд УВП Кру-

шевац Душан Самарџић, а венце су још положили ветерани херојске 125. моторизоване бригаде, породице погинулих припадника и бројни други поштоваоци хероја.

Поздравни телеграм поводом обележавања 25 година од почетка Битке на Кошарама упутио је ратни командант Треће армије, генерал-пуковник Небојша Павковић.

Пригодним речима, скупу се обратио и министар Никола Селаковић:

„Само онај кога поколења спомињу је имао смисао свога живота. За онога ко је вредан заборавља каже се непоменик, ни у молитви га не спомињемо. Зашто бисмо некога спомињали и зашто су данас овде споменути борци 125. легендарне моторизоване бригаде која је примила удар непријатеља у рејону Кошара, бројно надмоћнијег и у ваздуху и на копну и успела да издржи озбиљан удар, да се консолидује и добије додатну снагу на Васкрс 1999.? Овде, пред нама, на овим спомен-плочама, стоје имена људи чији је живот имао смисао. Тај смисао је сажет у реченици да се Отаџбина у рату брани, а да се у миру чува. И онај ко живи у складу са тим начелима да отаџбину свакога дана чува, а не дај Боже ако се зарати да је брани, он има смисао свога живота. Где ћете већу почаст него да вас спомињу не само овога дана у години већ свакога дана.“

Ратни командант 125. моторизоване бригаде, генерал Драган Живановић такође се обратио присутнима евоцирајући сећања на херојску битку. Путем телефонског позива, укључио се и ратни командант Приштинског корпуса, генерал-пуковник Владимир Лазаревић.

Парастос погинулим припадницима Војске, јунацима са Кошара и других бојишта на КиМ, током НАТО агресије 1999. године служили су свештеници Епархије крушевачке.

На комеморативном скупу одржан је и пригодни програм у коме су учествовали вокална солисткиња Сања Ивановић и песник др Данило Васојевић.

мр Александар Симоновски

Седница годишње Скупштине новобеоградске организације УВПС

УСПЕШНА РЕАЛИЗАЦИЈА ЗАДАТАКА

Делегати месних одбора УВПС, отворено и аргументовано, говорили су о проблемима који тиште војне пензионере, предлажући могућа решења. Остварени резултати, како су оценили, обавезују, а тежишни задаци опредељују активности чланова за наредни период.

Радно председништво је добро обавило свој задатак

У сали Скупштине ГО Нови Београд, 23. априла одржана је редовна седница годишње Скупштине Општинске организације УВПС Нови Београд.

Седници је присуствовали Љубомир Драгањац, председник УВПС; Слободан Пејовић и Остоја Поповић - потпредседник и члан Извршног одбора УВПС; генерали Божидар Бабић, Миломир Миладиновић и Љубомир Бајић; затим Милорад Орел, Милан Бајић и Ибра Мањика, председник, потпредседник и секретар Градске организације УВПС Нови Сад; Зоран Јашовић и Небојша Живковић, председник и потпредседник Градског одбора УВПС Ниш; Славко Дошеновић, председник Општинског одбора УВПС Земун и Милован Лалић, председник Општинског одбора УВПС Звездара.

Извештај о раду у претходном једногодишњем периоду поднео је Симеон Туманов, председник Општинске организације.

„Прошла година је била радна, и протекла је у знаку обележавања 30. годишњице од оснивања Удружења. У општинској организацији и њеним изабраним органима радило се плански. По нашој оцени, реализација задатака била је успешна. У месним и општинској организацији годишњица од оснивања Удружења обележена је свечано и на достојан начин. На одржаним свечаним седницама, поводом тога додељена су признања заслужним члановима. Општинска организација организовала је радно-рекреативно дружење својих чланова једнодневном посетом културно-историјском споменику јунацима Церске битке на Текеришу и центру Вукове задужбине

Тршић. У Бањи Ковиљачи одржана је и свечана седница Скупштине општинске организације. Успешно је реализовано наше опредељење да се на бољи начин организује и артикулише рад месних организација, јачањем - кооптирањем или избором нових чланова месних одбора. На овај начин створили смо услове да месни одбори спроведу планиране задатке. Опредељени смо да на овај начин стварамо услове за бољи и садржајнији рад месних одбора и изабраних органа за дужи период деловања у општинској организацији“ рекао је Туманов

У наставку је навео да је обезбеђено редовно информисање чланова, посредством листа „Војни ветеран“, непосредним ангажовањем чланова Главног одбора и израдом интерних информација, за потребе ширег информисања чланова општинске организације. То се нарочито показало оправдано када је реч о остваривању њихових права из области пензијско-инвалидског осигурања, додели солидарне и хуманитарне помоћи, начину стицања права бораца у ратовима из деведесетих година и сл.

Сарадња

„Задовољни смо чињеницом да се број претплатника на „Војни ветеран“ повећава. У претходној 2023. години је било 160 претплатника, а у овој 175, што је резултат акција председника месних организација „Бежанисјска коса“ и „Газела“ и секретара општинске организације. Заправо претплаћено је 5,5 одсто од укупног броја чланова општинске организације. Радује чињеница да се „Војни ветеран“ све више окреће извештавању о раду основних организација. Тако, на при-

Извештај о раду поднео је председник Симеон Туманов

мер, о раду општинске организације у три броја (март, април и октобар) донео је чланке којим је шире чланство Удружења информисано о раду општинске организације. Редовно је извештавао и о садржају рада неких наших месних организација, а посебно „Бежанијске косе“. Општинска организација стоји на становишту да је „Војни ветеран“ незаменљив, и да га и даље морамо чувати као значајну вредност Удружења. Успостављена је сарадња са органима градске општине Нови Београд, СУБНОР-ом Нови Београд и општинским организацијама Земун, Лозница, Шабац, ГО Нови Сад и другим. Сматрамо да је овакав вид сарадње потребан и да је незаменљив у јачању јединства деловања Удружења у целини, казао је Туманов.

Током прошле године одржане су две седнице Скупштине општинске организације (редовна у априлу и свечана у октобру). Одржане су и редовне седни-

Седници Скупштине присуствовало је 98 одсто делегата

ПОРУКЕ ПРЕЕДСЕДНИКА УВПС

Председник УВПС Љубомир Драгањац поздравио је чланове Скупштине. Изразио је своје задовољство што присуствује скупу, који је добро припремљен и организован за рад и доношење одлука. Изнео је потребу враћања пензијско-инвалидског осигурања у систем одбране (Фонд за СОВО); усклађивање пензија са платама професионалних лица у Војсци Србије и праведније решавање стамбеног питања војних пензионера, уз укидање тзв. принципа „брзи прсти“. Некада се одлазило у пензију са примањима од 85 одсто у односу на плату, а данас су примања војних пензионера око 60 одсто од плате одговарајућег чина и положајне групе. Навео је да у војни пензионери углавном задовољни функционисањем здравствене заштите.

Захвалио је Општинској организацији на доприносу који непрекидно даје да се трајно очува јединство деловања УВПС.

це скупштина месних организација. На свим овим седницама било је укључено активно више од 300 чланова. Захтеви чланова садржани су у опредељењу да је УВПС најпогоднији облик организова-

ња војних пензионера који има задатак да на организован начин делује и да исправи раније учињене неправде и њихов правни и материјални статус врати у систем одбране државе Србије и фонда СОВО.

„Општинска организација УВПС Нови Београд трајно је опредељена да се јединствен систем пензијског и инвалидског осигурања врати у систем одбране наше земље. Поддржавамо одлуке Главног одбора са седнице из марта 2023. године да тај вишегодишњи проблем и даље мора бити у тежишту рада и деловања Удружења. Неоправдане су неке критике да Удружење по том питању ништа није учинило. Неправде или погрешно донете одлуке не могу се брзо исправити. То је процес, који ће, по нашем мишљењу, још трајати и за сада са неизвесним исходом. Наши захтеви да се тај проблем што праведније реши је у чињеници да се постојећи односи у платама активних припадника и пензија војних пензионера и даље евидентно и све више продубљује“, нагласио је Туманов.

И после најновијег повећања плата и пензија ти односи показују да су на штету војних пензионера. Тако, на пример, пензија заставника у односу на плату активног припадника, истог чина, износи око 55-58%; потпуковника је око 66%; пуковника 69%, а код чина генерала је на око 62,6%. Познато је да је највећи број војних пензионера у пензију отишло са око 85% пензије у односу на плату. Због тога опредељење Удружења да се ова неправда исправи је оправдано.

Прилагођавање новим околностима

„Показатељи и стање у општинској организацији намећу потребу да се у Удружењу постигне сагласност да се у овој и наредној години, до редовних избора 2026. године на осмишљен начин приступи, или боље рећи, убрза започети процес прилагођавања рада Удружења насталим променама у друштву и самој структури стања унутар Удружења. Општинска организација је 2018. године бројала 5.624 члана, а данас закључно са 31. мартом има

РАСПРАВА ПО ИЗВЕШТАЈИМА

У расправи по извештајима учествовало је 10 чланова Скупштине: *Жарко Михајловић* говорио је о информисању, а навео је и проблеме стамбене из здравствене проблематике.

Душко Стојковић дискутовао је о стамбеној проблематици.

Сулејман Шахиновић изнео је предлоге о додели социјално-хуманитарне помоћи.

Мирчета Јокановић говорио је о проблемима учлањивања у Удружење.

Немања Јовановић изнео је два предлога: о враћању ПИО у Фонд за СОВО и о социјалној помоћи.

Милан Калчић дискутовао је о потреби прилагођавања рада Удружења, а то подразумева и прилагођавање статутарних одредаба, у складу са тим променама.

Илија Лазић истакао је проблеме у вези са добијањем Спомен-медаље и Борачке споменице.

Остоја Поповић објаснио је шта значе једна и друга споменица и начин остваривања права.

Давор Штркаљ изнео је своја гледања на рад Удружења, жалећи се на недостатак простора за рад, потребу оснивања агенције за продају станова и слично.

Милован Лалић, Звездара, говорио је о искуствима у раду са пружањем помоћи угроженим људима.

Миломир Миладиновић је потенцирао питања о проблемима са којима се војни пензионери суочавају, пре свега о враћању ПИО у систем одбране; стамбеним и здравственим проблемима. Информисао је чланове Скупштине о одржаном међународном скупу поводом годишњице агресије НАТО-а.

Милорад Орељ, Нови Сад, поздравио је чланове Скупштине и пожељно им успешан рад.

Зоран Јашовић, Ниш, позвао је домаћине на заједничке активности спортских такмичења.

3.103 члана. Делује и ради у осам месних организација са тренутно најмањим бројем од 205 чланова и највећим од 589.

Унутрашња структура кретања чланова је неповољнија у корист старијих од 80 и више година и корисника војних пензија. У 2023. години успорен је одлив чланова по основу природног одласка, а тренд исцлањивања по разним основама је сведен на минималан број од осам чланова. Новопримљених чланова, сведен је на 12 чланова. За садашње стање постоје објективни разлози, али и субјективни. Пријем нових чланова је од суштинског значаја за опстанак Удружења. Недавно, на седници Главног

одбора, овом питању је посвећена посебна пажња. Поред, трагања за модалитетима како да се то питање реши на јединственом начин, посредством институција државе (МО и Фонд за СОВО) остаје обавеза да се у општинској организацији око пријема нових чланови води непрекидна акција. То мора бити у тежишту рада, не само, у овој години, већ за дужи временски период. Од укупног броја војних пензионера у Србији њих 52 одсто нису чланови нашег удружења. На територији Новог Београд то стање је идентично.

Најављена одлука о подели електронских здравствених картица преко Удружења била би од велике користи да се и на овај начин контактирају војни осигураници и искористи прилика за, евентуално, њихово учлањење. Општински одбор ће у вези са овим донети и своје конкретне одлуке. Реч је о трајном и приоритетном задатку, не само општинске организације, већ и сваког њеног члана појединачно, навео је Туманов и наставио:

„Пружање помоћи члановима општинске организације обиласком старијих и болесних и породица преминулих чланови остаје наше трајно опредељење. Према Правилнику о социјално-хуманитарној новчаној помоћи, у прошлој години примило је новчану помоћ седам чланова, у износу од 201.000 динара. За прва три месеца у овој години помоћ је примило 10 чланова у износу од 285.000,00 динара. Ниједан наш члан који је поднео захтев за пружање ове врсте помоћи није одбијен.

Из средстава општинске организације у прошлој години ову помоћ је примило 22 члана по 5.000 динара. То су биле супруге преминулих чланова Удружења које су постале чланови након њихове смрти, а имају мала примања и животног су доба изнад 90 година.

Општинска организација је опредељена да се и ова помоћ и даље пружа и да допре до оних чланова којима је потребна.

У општинском одбору, захваљујући умећу секретара, води се уредна евидениција о сваком члану организације, што доприноси да се на објективан начин изграде критеријуми за доделу ове и сваке друге врсте помоћи.

Лакше до лекара

Питање здравствене заштите војних осигураника било је у тежишту рада месних и Општинске организације. Можемо оценити да се данас лакше долази до лекара без већих редова, заказивања и чекања. Разговори и директни контакти председника Извршног и општинског Одбора са начелником Управе за војно здравство, ЦВМУ Београд и ВМЦ Нови Београд дају очекиване резултате. Надамо се да ће уведени програм електронског здравственог картона и здравствене картице, знатно унапредити систем здравственог збрињавања војних пензионера.

Општинска организација подржава

ТЕЖИШНИ ЗАДАЦИ

Пред Удружење и општинске организације Нови Београд стоје опредељења и следећи програмски задаци:

1. За бољи статусни и материјални положај војних пензионера и враћање у систем одбране и фонд СОВО.
2. За непосредно, правовремено и објективно информисање.
3. За квалитетније здравствено збрињавање.
4. За праведније, и у складу са законом, решавање стамбених проблема.
5. Општинска организација је трајно опредељена да за своје чланове организује заједничко дружење и посете културно-историјских споменика. У другој половини ове године (септембар-октобар) организовати посету културно-историјском комплексу Оплепац. Позивамо чланове скупштине да узму учешће у томе.
6. Очувати стабилност финансирања тежишних задатака из плана рада за 2024. годину и наставити са пружањем социјално-хуманитарне помоћи.
7. Предстоји нам одговоран задатак да пажљиво и веома одговорно сагледамо на који начин да прилагодимо рад и организацију Удружења условима друштвених промена и стања у Удружењу, водећи рачуна да се не донесу исхитрене одлуке или наруши јединство његовог деловања.
8. Пред општинском организацијом поставља се задатак кадровске обнове и избор чланова у органе Удружења који ће знати да успешно воде организацију војних пензионера. Наше је опредељење да све организације УВПС поштују статутарне одредбе и одлуке својих органа и да их у пракси спроводе.
9. Општинска организација сматра да Главни одбор Удружења и даље мора имати кључну улогу да се одабрана тежишта реализују на добробит свих војних пензионера.
10. Општинска организација УВПС Нови Београд, као као и до сада, даће свој допринос да се стабилност и јединство деловања Удружења одржи и очува.
11. Бољи статусни и материјални положај војних пензионера и враћање у систем одбране - фонд СОВО.
12. Непосредно, правовремено и објективно информисање.
13. Квалитетније здравствено збрињавање.
14. Праведније, и у складу са законом, решавање стамбених проблема.
15. Заједничко дружење и посете културно-историјским споменицима.
16. Очување стабилности финансирања задатака из Плана рада за 2024. годину и настављање са пружањем социјално-хуманитарне помоћи.
17. Пажљиво и одговорно сагледавање начина прилагођавања рада и организације Удружења условима друштвених промена и стања у Удружењу, без исхитрених одлука и нарушавања јединства деловања Удружења.
18. Кадровска обнова и избор чланова у органе Удружења који могу успешно водити Удружење у наредном периоду.
19. Обавеза да све организације УВПС поштују статутарне одредбе и одлуке својих органа и да их у пракси спроводе.
20. Поддржавамо став Надзорног одбора УВПС да се питање избора потпредседника Удружења реши на статутаран начин.
21. Општинска организација УВПС Нови Београд се залаже да Главни одбор Удружења има кључну улогу у раду између седница скупштине и да се планирани задаци реализују на основу донешених одлука и обавезујућих закључака.
22. Општинска организација УВПС Нови Београд даје свој допринос да се стабилност и јединство деловања УВПС одржи и трајно очува.

рад Извршног одбора Удружења да питање здравствене заштите и третмана војних пензионера на ВМА буде у тежишту њиховог рада“, казао је Туманов.

У извештају се даље наводи да у 2023. години на разне начине је стимулисан рад истакнутих чланова организације. Укупно је стимулисано њих 39. Један број је добио новчане награде из средстава општинске организације, а други признања (повеље, плакете, захвалнице), о којима одлуку доноси Главни одбор.

Општинска организација нема могућности да пружи одговарајућу помоћ стамбено угроженим члановима и другим војним пензионерима који живе у Новом Београду. На састанцима месних организација бројни појединци који су без икаквог стана,

оправдано постављају питање да ли Удружење да на том плану чини нешто код стамбеног органа Министарства одбране. Са великим задовољством је прихваћена иницијатива Главног одбора о повећању бесповратне новчане накнаде са 20.000 на 30.000 евра. Тражи се да се укину тзв. „брзи прсти“ у поступку конкурисања за стан и да се то врати у законске оквире и постојећи правилник у МО о додели станова.

На седници Скупштине, а на јединствен предлог месних организација и Општинског одбора, уз образложење Кандидационе комисије за потпредседника Надзорног одбора Оп Орг. УВПС Нови Београд предложен је и једногласно изабран Зоран Ристић.

3. П.

Седница Скупштина УВП Републике Српске

О СВЕМУ ГОВОРЕ РЕЗУЛТАТИ

За председника УВП РС једногласно је поново изабран Раде Вуковић, а за чланове Управног одбора УВП РС Раде Вуковић, Никола Ћетковић, Мира Иванковић, Димитрије Трифуновић и Перо Мајкић

Део учесника седнице Скупштине

У Бања Луци је, 2. априла, у Клубу Удружења војних пензионера Републике Српске, одржана је седница изборне Скупштине Удружења војних пензионера Републике Српске. Скупу су, уз делегате, присуствовали и председник УВПС Љубомир Драгањац, председник Извршног одбора ГО Зоран Вучковић и члан Извршног одбора Остоја Поповић. После интонирања химни Републике Српске и Србије, предложеног и усвојеног дневног реда и избора радних тела, извештај о раду Управног одбора од 2020 до 2024. године, поднео је председник Удружења Раде Вуковић.

У извештају председник Вуковић је истакао: „Данас живимо у једном веома несигурном и турбулентном времену, што нас додатно, поред наших старачких мука, чини забринутим. Борба за равноправан статус српског народа у бившим републикама СФРЈ још увијек траје, иако је од разбијања те државе прошло 33 године. У БиХ се та борба одвија свакодневно а највећа се води на Косову и Метохији, нешто мањим интензитетом на жалост и у Црној Гори.

Вољом свјетских моћника, наше Удружење је позицијано на два удружења, јер моћници не дозвољавају Србима са ове стране Дрине да живе заједно са браћом из Србије. Свјесни тога, ми се као што видите понашамо као једно Удружење, и тако доживљавамо и УВП Србије. Тако нас и третира УВП Србије и зато се неизмјерно захваљујемо председнику УВП Србије генерал-потпуковнику Љубомиру Драгању. Протекли период од четири године, а више од половине тога је протекло под ограничењима вируса корона, што нам је свакако правило потешкоће у раду.

У Удружењу, без обзира на све мјере

предострожности, одржали смо све годишње скупштине, почев од изборне 2020. која је одржана у Банском двору, Бања Лука, до ове данашње. Одржали смо осам седница Управног одбора УВП РС и реализовали све планиране задатке сем заосталог дуга за гријање који је постао неријешено питање. У 2022 и 2023. години одржали смо четири информисања наших чланова о актуелним питањима из живота и рада УВП РС. Подружница у Бања Луци је веома добро радила, што је заслуга председника. Болешћу, председника подружнице Добој, она је престала са радом и остао је само председник Милутин Мишић. У Источном Сарајеву је такође смањен број чланова на пет, што је свакако последица слабог рада председника те подружнице. Радом канцеларије су чланови презадовољни, посебно секретара Стевана Ковачевића. Задовољни смо радом и Клуба УВП РС кога води Драган Кењић. У Клубу су се одвијале све активности од прослава и обиљежавања значајних датума, као што је 22 децембар, Дан Школског центра оклопно-механизованих јединица „Петар Драпшин“ и дана 1. и 2. оклопне бригаде. Одржали смо и три промоције књига од којих је један аутор из Србије, један из Хрватске, који је био официр ЈНА и дело пуковника Ратка Бундала. Организовали смо и једну изложбу, нашег пуковника Милорада Вулина.

Сарадња са органима власти је добра а посебно са градском управом града Бања Лука и начелником Одељења за борачко-инвалидску заштиту Радивојем Мајсторовићем на обиљежавању државних празника. Са републичким органима, само, када учествујемо у обиљежавању државних празника. Учествовали смо у ешалону удружења поводом 9. јануара – Дана Репу-

блике Српске. У протекле две године обишли смо 26 наших обољелих чланова, а неке, од два до три пута. У вријеме У последње четири године остали смо без 74 наша члана, највише их је умрло у 2021. години - 28 чланова, а прошле - 17 чланова.

Организовали смо четири тродневна излета у 2022 и 2023. години, два вишедневна одласка у Бању Теслић. Организовали смо излете у Србију и то: Златибор-Златар-Жабљак, Београд, Нови Сад и Крагујевац.

Тренутно је 346 оних који плаћају чланарину путем трајног налога и око 70 који плаћају готовином код благајника Удружења. Учланили смо око и 70 цивилних пензионера који су симпатизери нашег удружења.

Председник Удружења је предочио и задатке у наредном периоду. Посебно је истакао да ће се Удружење ангажовати на информисању чланства, организовању Свечане академије, 11. септембра, поводом обиљежавања 30-те годишњице оснивања Удружења, решавању текућих питања из области пензијског и инвалидског осигурања, стамбене проблематике, здравственог збрињавања, решавању заосталог дуга за гријање, као и других од значаја за војне пензионере. После поднетог извештаја о раду и извештаја надзорног одбора којег је поднео Милан Клеут, предложених задатака за наредни период, председник је отворио расправу по оба извештаја. У расправи су учествовали; Зора Вученовић која је говорила о активу жена, Димитрије Трифуновић, Дана Лукајић и Милан Вујасин. Све дискусије биле су усмерене на рад Удружења, да оно мора опстати и да се сви више посвете проналажењу нових чланова. После расправе, оба извештаја су једногласно усвојена.

За председника УВП РС једногласно је поново изабран Раде Вуковић, а за чланове Управног одбора УВП РС Раде Вуковић, Никола Ћетковић, Мира Иванковић, Димитрије Трифуновић и Перо Мајкић. За секретара, једногласно је, поново је изабран Стеван Ковачевић, а за чланове Надзорног одбора Милан Клеут, Бранко Гавриловић и Зора Којић, а за делегата за Скупштину Удружења војних пензионера Србије Никола Ћетковић.

Остоја Поповић је информисао делегате о правима из пензијског и инвалидског осигурања, како је то прописима уређено, како је сада и шта се предвиђа у наредном периоду. Зоран Вучковић је детаљно говорио о стамбеној проблематици и начину решавања овог тешког проблема. На крају се скуп обратило председник УВПС Љубомир Драгањац који је поздравио рад скупштине, зажелио успех у даљем раду. Посебно је истакао изузетно добру сарадњу, са жељом да се настави и да заједнички решавамо све проблеме. Нагласио је да се осећамо, живимо и радимо, као једно удружење.

Остоја Поповић

Тридесет година ГрОрг УВПС Краљево

ПОЖЕЉНО ИСХОДИШТЕ

Организација данашњег формата створена је 2003. године, када су се Општинској организацији Краљево прикључили месни одбори Врњачка Бања, Рашка и Нови Пазар, чији су председници били Радун Дабижљевић, Миле Марчетић и Жарко Ковачевић.

Градска организација УВПС Краљево је 25. априла, у свечаној сали Градске управе Краљево, одржала свечану седницу Скупштине посвећену тридесетогодишњици постојања. Скупштини је присуствовало 62 члана Удружења и 25 гостију, међу којима: председник Главног одбора УВПС Љубомир Драгањац, председник Извршног одбора УВПС Зоран Вучковић, представници локалне самоуправе, јединица ВС, затим директорка Фонда ПИО, Филијала Краљево, делегације градских организација УВПС из Крушевца и Чачка, представници пензионерских удружења Краљево и Врњачке Бање и сродних организација и удружења из Краљево.

На почетку седнице присутним се обратио један од најбољих говорника у граду професор српског језика у пензији Радосав Премовић, иначе бивши начелник Дома војске у Краљево. За Градску организацију УВПС Краљево је рекао да су се војни пензионери организовали и још једном збили своје редове и много тога узели у своје руке, показујући свима шта се, како и колико може, када се удруже снаге и када појединац постане брига удружења свестан да није сам у решавању својих проблема.

У крајем културно-уметничком програму наступио је млади гуслар Лука Пајевић из Гусларског удружења „Жича“ стиховима из Горског вијенца, добивши и заслужени аплауз.

Захвалност оснивачима

Реч потом преузима председник Градске организације УВПС Краљево Радоје Томашевић и званично отвара рад Скупштине.

На сцену излази Неда Столић ученица музичке школе у Краљево, која је прелепо отпевала српску химну Боже правде. Она је у каснијем току скупштине надахнуто отпевала још једну родољубиву песму.

Председник Томашевић је позвао све присутне да минутом ћутања одају почаст за све преминуле чланова у периоду између две седнице Скупштине (њихова имена су пројектована на платну). Он је подсетио на време и тешке услове у којима је формирано УВПС. Изразио је поименично захвалност свима који су организацију формирали и створили услове да успешно ради и остварује резултате.

УВП Савезне Републике Југославије је формирано 16. септембра 1993. године. Одмах након тога Бранислав Радивојевић, Милутин Ђорђевић и Драгутин Рсовац су покренули иницијативу да се формира секција Удружења у Краљево. Иницијатив-

ни одбор је формиран 14. јануара 1994. године и чинили су га Милутин Ђорђевић, Ђорђе Бабићевић и Настас Стојановић. Они су створили услове да се 28. априла 1994. године у сали Дома војске у Краљево одржи оснивачка Скупштина Општинске организације УВПС Краљево. Уз

Добитници признања УВПС

присуство 200 корисника војних пензија скупштини је председавао Бранислав Радивојевић, са члановима радног председништва Богданом Ромићем и Ђорђем Бабићевићем.

За првог председника Општинског одбора, који је бројао 12 чланова, изабран је Драгутин Рсовац, а за председника Надзорног одбора Војо Јаковљевић. За секретара је именован Ђорђе Бабићевић, а за благајника Настас Стојановић, који ову дужност врло успешно обавља све до данашњих дана.

Организација данашњег формата створена је 2003. године, када су се Општинској организацији Краљево прикључили месни одбори Врњачка Бања, Рашка и Нови Пазар, чији су председници били Радун Дабижљевић, Миле Марчетић и Жарко Ковачевић. Председници Градске организације у каснијем периоду су били Вукашин Родић, Цветан Стаменковић и Рајко Марашевић, по два мандата и садашњи председник Радоје Томашевић.

Председник Томашевић је побројао постигнуте резултате, али и проблеме у свим областима деловања, а посебно у привлачењу нових чланова, пружању помоћи у остваривању права и решавању проблема везаних за пензијско и инвалид-

ско осигурање, здравствену заштиту, стамбену проблематику и солидарну помоћ најугроженијим члановима.

- Као једна од важнијих активности у наредном периоду мора бити пријем нових чланова јер је интересовање значајно опало, а и број нових пензионера је знатно мањи од броја преминулих чланова. Тренутно окупљамо 706 чланова од укупно 10.53 корисника војних пензија, или 67%. Подсећања ради 2.018. године смо имали 905 чланова од 1.020 КВП или 89%, а рекордне 2011. године - 1.132 члана од 1.203 КВП или 94%, када смо били и најуспешнија организација у том погледу, рекао је Томашевић и наставио:

- При самом врху су питања остваривања права на солидарну и хуманитарну помоћ. За ове потреба на нивоу УВПС се издваја 40 одсто од укупне чланарине и помоћ се додељује без обавезе враћања, што свакако служи на понос свима који плаћају чланарину. Од 2012. године УВПС је преузело ову обавезу. Од 2013. до 2023. године помоћ је додељена 146 пута

(најугроженијим и више пута) у укупном износу од 4.607.000 динара, што је просечно 31.575 динара.

Потребан још један лекар

- По питању здравствене заштите наши чланови имају потпуно разумевање за све проблеме које има војно здравство. За труд и посвећеност команде 2. бригаде и здравственог особља корисницима здравствених услуга упуњујемо углавном речи хвале, али истичемо и потребу да се прими још један лекар у ГА Краљево, како би се избегле велике гужве и дуго чекање на преглед. Надамо се да ће електронска обрада рецепата смањити време чекања за преглед и олакшати рад лекарима.

- У Краљево је око 60 КВП без икаквог стана. Њих 38 поднело молбе у Краљево, а остали у другим градовима, попут Београда и Новог Сада. У овом периоду стамбени проблем је решио део КВП узимањем кредита од 20.000, а сада од 30.000 евра и то је, нажалост, био једини начин решавања, иако многим, а посебно бројнијим породицама, то није повољна варијанта због значајног повећања цене станова. За куповину новоизграђених јефтених станова у Рибици већина пензионера не може да конкурише јер, због година старо-

Поглед на салу где је одржана седница

Појединци и организације које је наградила краљевачка организација УВПС

сти, нема право на банковни кредит. Најповољније би било да се станови додељују по постојећим ранг-листама и важећем правилнику. Такав предлог је надлежним органима доставио Главни одбор УВПС.

- Однос Команде 2.бр КоВ и потчињених команди у Рашкој и Новом Пазару према УВПС је врло коректан. Наши предлози и захтеви се одговорно прихватају и разматрају, а чине се напори да се нађе најповољније решење за уочене проблеме, наводи председник.

Формирано је неколико спортских секција (шах, одбојка, боћање, мали фудбал, стони тенис и стрелаштво), али је потребно створити повољније услове и простор за рад, што ће привући већи број чланова.

-Организовали смо и извели радну акцију сређивања терена за боћање у Доситејевој улици, где се окупља један број наших чланова. Реализовали смо више од 40 једнодневних излета са обиласком значајних културних, историјских и верских објеката. За овакву врсту дружења владало је велико интересовање, све до појаве короне, од када оно опада.

- Остварили смо добру сарадњу са већином сродних организација и удружења на овом простору. Редовно учествујемо у прославама и обележавањима свих битнијих догађаја у организацији локалних управа или јединица Војске Србије, истакао је Томашевић.

Реч председника УВПС

Појединцима и удружењима који су дали значајни допринос у реализацији програмских циљева, додељивана су

одређена признања. Главни одбор УВПС је током 30 година доделио 12 повеља, 29 плакета, 4 новчане награде, 20 књига и 35 захвалница, док је Градски одбор доделио 74 књиге и 133 захвалнице. Градска организација је од Главног одбора добила повељу, а захвалнице од Општинске организације УВПС Чачак и Општинске организације инвалида Краљева. Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ из Краљева је доделила књиге нашој организацији и Јовану Симићу, дописнику листа Војни ветеран.

Од гостију Скупштини су се обратили Радован Типсаревевић председник удружења гуслара „Жича“ и др Милан Матијевић председник Удружења за неговање традиција ослободилачких ратова „Јово Курсула“, који је уз захвалност за добру сарадњу домаћину поклонио и друго издање књиге „Споменица“ посвећене управо Јови Курсули.

У наставку се присутнима обратио председник УВПС Љубомир Драгањац, истакавши шта је све до сада УВПС урадило на заштити права чланова и који задаци предстоје у наредном периоду. У име

ЗАХВАЛНОСТ

Градска организација УВПС Краљево, посредством „Војног ветерана“ изражава велику захвалност Градској управи града Краљева, 2.бр КоВ и 98.вбр на сарадњи и пруженој помоћи.

Градске управе захвалио се помоћник градоначелника Сретен Јовановић. Управо он је прихватио Градски одбор у просторије своје странке, без икакве надокнаде, када је војним пензионерима пре неколико година ускраћено право на канцеларију у Дому Војске.

Председник УВПС Љубомир Драгањац уручио је признања: Повељу УВПС Радоју Томашевићу, Плакету УВПС Томиславу Лутовцу и Удружењу пензионера Града Краљева, захвалницу краљевачкој филијали Фонда ПИО РС и фирми „Млади радник“ ДОО Краљево, а новчану награду Настасу Стојановићу, благајнику Градског одбора свих 30 године.

Признања Градског одбора је уручио Радоје Томашевић: Захвалницу Сретену Лазовићу, Сретену Јовановићу, Радовану Пековићу, ЈКП „Путеви“ Краљево, Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ Краљево, Ђури Мирковићу, Миљојку Базићу, Стевану Пајовићу и Удружењу пензионера Врњачка Бања. Књига је додељена Радославу Премовићу.

У име награђених захвалила је директорка Фонда ПИО, филијала Краљево Биљана Барловац. Поред захвалности на признању, она је истакла и све проблеме који су заједнички.

Посебан поздрав и срдчан аплауз присутних упућен је најстаријем члану који је дошао на седницу - Никодију Станковићу. Он ће 15.септембра ове године ући у стоту годину живота.

У гостима касарни

У току окупљања и пре самог почетка скупштине вршена је пројекција текстова и фотографија на којима се видела организација и најважније активности Градске организације. Пројекцију на платну је припремио Раде Вукосављевић и она ће, са усклађеним текстовима и фотографијама, пратити цео ток Скупштине.

По завршетку седнице, учесници су превезени у касарну „Рибница“, где се налази Команда 2.бр КоВ. Организован је обилазак Спомен-собе бригаде и богослужбеног простора. Пензионисане колеге поздравио је пуковник Небојша Недељковић, заменик команданта 2бр.КоВ

У војничком ресторану приређен је заједнички ручак. Ово је за већину учесника била прилика да се бар на кратко, кроз причу врате у своје младе дане, када су били старешине наше војске.

Локална средства информисања су, као и увек до сада, пропратила ову активност и издвојила простор у својим информативним емисијама.

Јован Симић

Годишњи скуп земунских војних пензионера

ИЗ АКЦИЈЕ У АКЦИЈУ

Бројно стање КВП се сваке године смањује због природног одлива, а и неевидентирања одласка у пензију активних припадника система одбране

Делегати Скупштине земунских војних пензионера

У Дому ваздухопловства у Земуну 10. априла одржана је седница Скупштине Општинске организације УВПС Земун. Извештај о раду у последњих годину дана поднео је Славко Дошеновић, председник Општинског одбора УВПС.

Ушли смо у 31. годину постојања, трајно одређени да право и проблеме из ПИО и здравственог осигурања, те стамбеног обезбеђења и социјално-хуманитарне помоћи остварујемо преко легалних институција. Постигнути резултати су значајни, али има и доста проблема који нису решени, посебно из домена стамбене обезбеђења и ПИО, а у вези са закљученим правима. Удружење је у протеклом периоду КВП пружало стручну и сваку другу помоћ, непосредно, путем информација, сајта удружења и листа „Војни Ветеран“ о свим статусним и другим питањима од значаја за војне пензионере. Обележили смо 30. јубиларну годину од оснивања општинске организације УВПС Земун, казао је Дошеновић и наставио:

Од претходне седнице Скупштине одржано је шест седница Оп Од, на којима смо разматрали текућу проблематику КВП и вршили информисање чланова удружења по свим релевантним питањима која се тичу статусног положаја наших пензионера. Пратимо рад Главног одбора и руководства на челу са председником Удружења који се, кроз институције система, боре за закинуту права из свих области како ПИО, тако из домена стамбеног обезбеђења и здравствено-социјалне заштите, о чему редовно информишемо наше чланство у месним организацијама.

У протеклом периоду ангажовали смо се на бројним задацима. Просечна пензија је нешто већа од 60% у односу на просечну плату по чину.

Доношењем Закона о здравственој документацији и евиденцијама у области здравства, (Службени гласник

Републике Србије бр. 92/23 од 21.11.2023. године) начињени су значајни кораци ка квалитетнијој и ефикаснијој здравственој заштити. Најбитније новине овог закона су е-картон, јединствени Републички интегрисани здравствени информациони систем (РИЗИС), као и генетички, биомедицински и други подаци. Они су обавезни, како за цивилне, тако и за војно-здравствене установе и санитетске јединице и установе у Војсци Србије.

Годинама УВПС и Главни одбор са председником на челу интервенишу да се уговор о пословно-техничкој сарадњи између Фонда за СОВО и РФЗЗ Србије иновира и реши проблем санитетског преноса хитних случајева, као и питање стоматолошког збрињавања.

Такође је евидентна разлика у дужини рехабилитације цивилних и војних осигураника у бањама у корист цивилних осигураника, подвукао је Дошеновић.

Реализацијом формирања Герентолошког центра на Карабурми, а и таквог центра у Нишу, већим улагањима у војно здравство, попуном здравствених установа новим здравственим кадровима, створили би се услови за одговарајућу здравствену и социјалну заштиту војних осигураника.

Примарна и секундарна здравствена заштита обавља се у ВМЦ Нови Београд, очекује се умрежавање у систем, што ће омогућити да се рецепти за издавање

СТАРОСНА СТРУКТУРА КВП ЗЕМУН

Више од 90 година има 83 КВП, или 9,03%
 - од 80 до 89 година 217, или 23,61%
 - од 70 до 79 година 303, или 32,97%
 - од 60 до 69 година 252 или 27,42%
 - од 50 до 59 година 46, или 5 %
 - од 40 до 49 година 14, или 1,52%
 Најстарији члан Иван Девчић има 100 година.

лекова са садашња два месеца издају на шест месеци.

Здравственом заштитом земунски војни пензионери нису у потпуности задовољни. Терцијални ниво здравствене заштите обавља се на ВМА, где се јавља доста проблема, посебно код заказивања преледа (дуго се чека на неким кабинетима).

Стамбена проблематика у односу на претходни период није се много променила, па самим тим није било промена на ранг-листама. Откуп неуређених станова (49) је неповољан, па се сматра да цену откупа треба умањити за трошкове уређења. Неопходно је решити проблем становања у СРЦ Сурчин.

Удружење је имало успешну сарадњу са сродним организацијама, СУБНОР-ом, Удружењем пензионера Земун и локалном самоуправом. Велика је штета што је ресторан Дома ваздухопловства после дугогодишњег рада престао са радом, са којим је остварена изузетна сарадња при обележавању различитих годишњица.

У Земуну живи око 160.000 становника, а општина се простире на површини од 150.301 квадратних километара.

У сарадњи са удружењима цивилних пензионера, општинска организација УВПС организовала је више излета: у Турију (Кобасицијада), Качарево (Сланинијада), а затим у манастир Тумане, у Нови Сад и то вођњом брзим возом „СОКО“, па у Сремску Митровицу и Засавицу. Посебно је развијена сарадња са Оп Од Нови Београд и Градским одбором УВПС Нови Сад.

Удружење пензионисаних војних летача и падобранаца Србије, које је функционисало на истој адреси, престао је са радом. Има назнака да ће се поново обновити рад тог удружења.

У поднетом извештају наведене су и друге активности, попут полагања венаца: 24. марта, поводом годишњице агресије НАТО-а, у Земуну и Батајници, затим 12. априла на Меморијални споменик Сремског фронта Шид, обележавања Дана победе, Земун, па 26. јула на Споменик палим борцима Војводине у Горњој Трнави, Република Српска, Дана ослобођења Земуну у Другом светском рату, Дана ослобођења Сремске Митровице, Лађарка, а и Кузмину (1.11.), у сарадњи са СУБНОР-ом Земун, Месни одбор Батајница и Дана ослобођења Батајнице (23.10).

Бројно стање КВП се сваке године смањује због природног одлива, а и неевидентирања одласка у пензију активних припадника система одбране. У Земуну организација војних пензионера броји 919 чланова, од тога 678 мушког пола (73,78%) и 241 жена (26,22%). Током извештајног периода примљен је један члан, иступила су два, а њих 11 је преминуло.

Социјално-хуманитарну помоћ у укупном износу од 461.000 динара примило је 19 чланова. На „Војни ветеран“ је претплаћено 56 војних пензионера.

Главни одбор УВПС доделио је војним пензионерима једну повељу, четири плакете, једну захвалницу и једну књигу земунским. Општински одбор је члановима организације доделио 52 јубиларне плакете, девет захвалница, две књиге, један пехар, две мајице са знаком Удружења, осам новогодишњих пакета и 15 осмомартовских поклона.

Трајче Митушев

Седница Скупштине ОО УВПС Чукарица УЧИЊЕНО ОХРАБРУЈЕ

Све што траже војни пензионери
своди се на поштовање Устава и закона

Учесници седнице су покренули неколико проблема који их тиште.

У просторији МЗ „Церак Виногради“ 29. априла одржана је седница Скупштине Општинске организације УВПС Чукарица. Главни гости били су председник УВПС Љубомир Драгањац и председник Извршног одбора Зоран Вучковић, који су и информисали окупљене делегате. Извештај о раду у минулих дванаест месеци поднео је председник Зоран Јанковић.

„Од изборне скупштине 25. априла 2022. године, статусни положај и легални интереси војних пензионера из области пензијског, инвалидског, здравственог осигурања, стамбеног обезбеђења и социјално-хуманитарне заштите били су у центру укупне активности свих органа општинске организације.

Од 2012. године до данас, веома је изражено заостајање војних пензија у односу на плате професионалних војних лица. Тренутно износи војних пензија у односу на плате професионалних војних лица су испод 65 одсто, што је за око 20 одсто мање у односу на негдашње законско решење, са тенденцијом све веће разлике.

Код надлежних државних органа УВПС је покренуло иницијативу да се пензијско-инвалидско осигурање врати у систем социјално осигурања војних осигураника и да се одређивање и усклађивање војних пензија веже за плате професионалних војних лица.

Тренд урушавања војног здравства, и поред сталног указивања УВПС надлежним органима, нажалост се и даље наставља. Здравствена заштита војних осигураника је оптерећена неодговарајућим квалитетом пружених услуга, пре свега на примарном нивоу. Осим тога, дуго се чека на заказивање неких специјалистичких прегледа и специфичних

дијагностичких процедура и на хируршке захвате“, навео је Јанковић.

У Службеном војном листу донета је одлука о садржини, облику и коришћењу лекарског рецепта у војноздравственим установама. И поред тога што су активне и пензионисане старешине тражиле од Владе Републике Србије да се укину „брзи прсти“ за доделу станова, то Влада није уважила, али је прихватила да се у стварању листе поштује радни стаж.

Социјална и хуманитарна помоћ Удружења усмерене је на ЈНП члановима чија је породица у тешком материјалном стању и за набавку помагала, медицинску рехабилитацију и стоматолошку помоћ. За ову сврху издваја се 40 одсто чланарине.

„У протеклом периоду радили смо на подизању активности на јачању организације, утврђивању социјалне и здравствене евиденције о чланству, развоју сарадње са сродним организацијама и органима власти као и организовању активности на окупљању пензионера. Војни пензионери, као родољуби свесни да морају да деле судбину народа, не траже било какве привилегије, али не можемо се помирити са чињеницом да нам се укидају уставом загарантована права. Све што тражимо своди се на поштовање Устава и Закона.

На Чукарици од укупно 1.920 КВП, 596 су чланови Удружења, чиме не можемо бити задовољни. Потребно је да у даљем деловању УВП и наше општинске организације истакнемо следеће: Садржаје и облике деловања наметнуо је сам живот, усклађивање са новонасталом ситуацијом, решавано је у мери могућег и у мери виђења проблема и спремности појединаца да се ангажују у томе. Као најзначајнији садржаји у деловању наше

организације у извештајном периоду издвојили смо: (1) Рад на omasовљавању чланства али недовољно; (2) Информисање о свим актуелним питањима; (3) Од надлежних државних органа захтевати да се покренута иницијатива пензијско-инвалидско осигурање војних осигураника врати у Фонд за СОВО и да се усклађивање војних пензија, веже за плате професионалних војних лица; (4) Прати активности правосудних органа о евентуалном увођењу закинутог дела пензија по Закону; (5) Инсистирати преко МО и Владе Р. Србије да се хитно донесе Закон о здравственом осигурању и здравственој заштити војних осигураника; (6) Сарадња са сродним организацијама и органима власти општине Чукарица (7) Посете и помоћ оболелим, тешко покретним КВП и члановима удружења, обављена посета неколико пута годишње уз пригодне поклоне; (8) Изјављивање саучешћа и присуство сахранама наших чланова.

Општински одбор и месни одбори су у више наврата достављали вишим органима удружења иницијативе и предлоге за решавање или покретања решавања појединих важних организацијских питања КВП

Искуство из рада наше организације говори да смо добро радили у извештајном периоду али да има још резерви да се то унапреди, нарочито у правцу већег ангажовања што већег броја чланова на разноврсним активностима.

Питање је како и на који начин привући чланове и остале КВП на ангажовање за своје и добро свих нас, за стварање разноврснијег и бољег садржаја у свом такозваном „трећем добу“.

Уобичајено је да наш ОпОд одржава седнице свака два месеца и чешће, а месни одбори углавном месечно. Уведена је пракса да део чланова Општинског и месних одбора сваког понедељка друже у овој просторији од 10,30 до 12,00 часова и да раде у корист КВП, казао је Јанковић.

Месне организације посебно воде бригу о болесним и социјално угроженим, врше обиласке болесних, при обиласцима уручују скромне поклоне у знак пажње. Све информације које су добијене од ГлОд и ИзОд УВПС Србије на време су сви месни одбори упознати, а неке информације су достављане за даљи рад.

На седници је речено да је „Војни ветеран“ који обрађује тематику пензионерске популације, наишао је на велико одобравање и захвалност код већине КВП, да је више од 40 чланова претплаћено на тај лист, и да се мора учинити напор да се број повећа.

„Брига за КВП је једно од питања које је стално присутно у нашем раду, посебно у области лечења, где има примедби на дуга чекања прегледа код специјалиста и дијагностике прегледа.

Постигнути не смемо се задовољити, али да је УВП оправдао своје постојање и да је ова просторија у наредном времену отворена за наше пензионере“, нагласио је Јанковић.

Четврт века од бомбардовања цивила у Нишу

ЗЛОЧИН ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ

Тог 7. маја 1999. године у Нишу се догодио један од најстрашнијих злочина које је НАТО починио током 78 дана бомбардовања тадашње Савезне Републике Југославије. Наиме, тада је касетним бомбама засут део града између зграде Универзитета и Тврђавске пијаце. Том приликом је погинуло 15 цивила, међу њима и Љиљана Спасић трудница у седмом месецу трудноће и њено нерођено дете. Касетне бомбе су истог дана падале и око Центра за патологију Клиничког центра Ниш, којом приликом је у суседној улици страдало осморо људи, а више од двадесет аутомобила је изгорело на оближњем паркингу. Тим поводом централном државном церемонијом на Универзитет-

Да се никада не заборави

ском тргу, парастосом и полагањем венаца на Споменик жртвама НАТО агресије, обележен је Дан сећања на цивиле

страдале од касетних бомби 1999. године.

Венце на споменик су положили помоћница министра за рад, социјална и борацка питања Сања Лакић, представници

одбране и Војске Србије, МУП-а, Руско-српског хуманитарног центра, Нишавског управног округа, нишких градских општина, Удружења војних пензионера Србије, Ниш, Подружнице клуба генерала и адмирала и друга удружења која негују традиције наше земље.

„Драго ми је што ћу после свечаног дела обележавања моћи да причам са људима из породица палих бораца, или који су наши хероји што су стали на браник отаџбине када је било најтеже. Данас смо овде да се сећамо, помолимо, ставимо цвет, али и да као Министарство за рад, социјална и борацка питања наставимо да радимо оно што смо радили и протеклих година, а то је да негујемо културу сећања и да, колико год можемо, помогнемо породицама оних који су невини пострадали, овде у Нишу, али и у било ком кутку наше Србије, рекла је Сања Лекић, помоћница министра за рад, борацка и социјална питања.

3. Јашовић

града Ниша, међу којима градоначелница Драгана Сотировски и председник СГ Бобан Џунић, делегације Министарства

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у фебруару 2024. године

ДРУГ ДРУГУ

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 1. марта 2024. године, размотрио захтеве достављене у фебруару 2024. године и донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника,
ОпОр Смедерево ТЈ: 35.000,00 – по члану 17.556,50
ОпОр Земун ЂЗ: 42.000,00 – по члану 14.409,00
ОпОр Ужице МВ: 35.000,00 – по члану 21.433,00
ОпОр Суботица ВС: 45.000,00 – по члану 11.408,59
ОпОр Прокупље КР: 32.000,00 – по члану 23.182,42
ОпОр Прокупље МБ: 40.000,00 – по члану 21.419,97
ОпОр Ниш ПС: 42.000,00 – по члану 16.035,83
ОпОр Шабац ДЗ: 40.000,00 – по члану 17.419,30
ОпОр Земун МЗ: 35.000,00 – по члану 10.914,24 динара;
ОпОр Пирот ТЉ: 39.000,00 – по члану 23.560,00

Б) Здравствено збрињавање

ОпОр Нови Београд, ШС: 30.000
ОпОр Чачак, ЈЂ: 25.000
ОпОр Ниш, МО: 20.000
ОпОр Нови Сад, ВЗ: 25.000
ОпОр Ниш, МЗ: 25.000
ОпОр Прокупље, МИ: 20.000
ОпОр Вождовац, МТ: 25.000,00
ОпОр Земун, МЉ: 25.000

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 7. марта 2024. године. Захтеви који буду достављени од 1. марта до 31. марта 2024. године, биће решавани почетком априла 2024. године.

Извршни одбор

Да се никада не заборави

СТРАДАЊЕ 400 НИШЛИЈА

Узнак сећања на жртве бомбардовања на Старом гробљу у Нишу, положени су венци на спомен-обележје и одржан помен страдалима.

Ово је један од најцрњих дана у историји Ниша. Из правца Сићева око 5,30 часова ујутру, 8. априла 1941. године обрушили су се немачки авиони „Штуке“, који су у лету бомбардовали Ниш. У овом нападу је тог дана страдало више од 400 невиних Нишлија, а око 500 је било рањено.

Венце су положили градоначелница Ниша Драгана Сотировски са сарадницима, представници општине Палилула, војске Србије, полиције, Удружења војних пензионера Србије, Ниш и многа друга удружења која негују слободарске традиције Р. Србије.

„Ми смо овде да се поклонимо сенима више од 400 Нишлија страдалих у том првом бомбардовању, које се догодило 8. априла 1941. године. То је било прво бомбардовање од 40 бомбардовања које ће Ниш доживети током Другог светског рата, у коме ће страдати више од 2.000 људи. Ненајављене бомбе, рано ујутру док људи спавају, односно док ради трећа смена у машинској радионици, биле су злочинички акт освете немачке фашистичке силе према српском народу. Ми смо ту да памтимо, можемо да опростимо, али култура сећања мора увек да остане ту и да се злочини према нашем народу никад не забораве“, поручио је историчар др Горан Милосављевић из СУБНОР-а Србије.

3. Јашовић

Учесници комеморације у Нишу

На гробу и у родној кући народног хероја Милана Тепића

ПОНОС СРПСКОГ РОДА

За живота је Тепић упамћен по изјави: „Једанпут људи дају ријеч, она остаје или се погази. Ја сам дао ријеч да ћу да браним ову земљу ако јој буде тешко“.

Делегације Удружења војних пензионера Србије и Удружења војних пензионера Републике Српске посетиле су 3. априла гроб народног хероја Милана Тепића у родном селу Комленац код Козарске Дубице. Делегацију УВПС предводио је Љубомир Драгањац, председник Удружења, а у њој су били Зоран Вучковић и Остоја Поповић. На челу делегације УВП РС били су Раде Вуковић, председник Удружења, Никола Ћетковић и Стеван Ковачевић. У Козарској Дубици домаћин и организатор посете био је председник

борачке организације Ненад Булић. На гробу Милана Тепића делегације два удружења дочекала је херојева сестра Милка. После положеног цвећа утиске и успомену на Милана Тепића евоцирао је Љубомир Драгањац, који је био претпостављени Милану Тепићу.

Генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац, описао је овако Милана Тепића: „Био је изузетан официр са израженим радним навикама, није трпео површност и препуштање ствари случајности. Његова упорност и одговорност у раду, представљала је пример рада и радне дисциплине и допринела поштовању већине старешина. Тепић је велику пажњу поклањао организацији живота и рада у јединици, а и планирању и реализацији задатака, због чега је имао велику самосталност у раду. У чин мајора ванредно је унапређен 22. децембра 1990, када је постао један од најмлађих официра тог чина у ЈНА.

После положеног цвећа, сестра Милка делегације удружења је угостила у родној кући Милана Тепића, где су евоциране успомене и дешавања од рођења, школовања до службовања у јединицама ЈНА и начина његове погибје. Село Комленац, родно место народног хероја Милан Тепић, као и друга поткозарска и кнежопољска села, у току Другог светског рата су масовно страдала. Само из села Комленац је 258 житеља убијено као жртве терора, док је 58 житеља погинуло током рата страдало је више од половине предратног становништва села, које је бројало 532 становника. Миланов отац Стево Тепић (1930—1999), био је у време рата дечачић и успео је да са неколико чланова породице преживи усташке покоље. У браку са Миленом Тепић (1937—2018), поред сина Милана, имао је и две ћерке — Милку и Марију.

Током обиласка Козарске Дубице, пред-

ВИШЕ ОД ХЕРОЈСТВА

Милан Тепић рођен је 26. јануара 1957. у селу Комленац, код Козарске Дубице. Основну школу и гимназију завршио је у родном селу и Босанској Дубици, а 1975. је уписао Војнотехничку академију. Након петогодишњих студија, 1980. године, унапређен је у чин поручника, уз звањ дипломираног инжењера.

Након завршетка Академије, 1980. године, у чину, добио је прву службу у гарнизону Славонска Пожега, где се налазила ауто јединица. Године 1986. премештен је у гарнизон Вараждин, где се налазила механизована бригада. Као вредан и одговоран старешина ванредно је унапређен у чин мајора.

Маја 1991. у време првих оружаних сукоба. Премештен је у гарнизон Бјеловар. Почетком септембра нашао се у војном складишту „Барутана“ у шуми Беденик, у близини Бјеловара, ради организовања одбране. Након блокаде бјеловарске касарне и других војних објеката, а и серије мањих инцидената, 29. септембра 1991. затекао га је напад припадника Збора народне гарде на бјеловарски гарнизон.

Видевши да се налази у тешкој ситуацији, а не желећи да складиште муниције преда хрватским сепаратистима, одлучио је да већ раније минирано складиште дигне у ваздух, што је и учинио око 10:40 часова истог дана. Јака експлозија која је потресла цели Бјеловар, усмртила је и десетак припадника „зенги“ који су се у току опсаде приближили огради складишта. Непосредно пре Тепића, погинули су и војници ЈНА Стојадин Мирковић и Драган Драгановић који су одбили његово наређење да напусте складиште и наставили да дејствују по непријатељу.

За јуначки подвиг приликом дизања у ваздух складишта наоруцања, када је свесно жртвовао свој живот, Председништво СФРЈ га је 19. новембра 1991. одликовало Орденом народног хероја, што је последњи народни херој Југославије. За живота је Тепић упамћен по изјави: „Једанпут људи дају ријеч, она остаје или се погази. Ја сам дао ријеч да ћу да браним ову земљу, ако јој буде тешко“.

ставници два удружења посетили су и највеће српско стратиште Градину. Догађања у Градини и Јасеновцу евоцирао је историчар Маринко Грозданић, истакавши „да су ова Поткозарска и села, уз , као и друга села тешко страдала у току . Према процени, убијено више од 700.000 хиљада жртава усташког геноцида у концентрационом логору „Јасеновац“, највише Срба, више од 500.000. У фашистичком терору, који су предводиле из оближњег села , смештеног на левој обали Уне, страдали су и чланови породице Тепић. Ово село било је усташко упориште, познато по локалитету „Баћинске кречане“, где је у предратној кречани вршена производња креча за потребе , а и ликвидације цивилног становништва српске националности са подручја Поткозарја, и из околине .

О. Поповић

МЕДАЉА ЗА ХРАБРЕ

Скупштина Републике Српске је у знак поштовања према Милану Тепићу 25. априла 1993. установила , на чијој се предњој страни налази лик Милана Тепића. Доделује се за исказану личну храброст у борби за слободу земље, где је исказан висок степен самопожртвовања. Одлуком из 1992. дотадашња Улица Стјепана Радића понела је име народног хероја Милана Тепића. Неколико година касније подигнута је спомен-плоча са бронзаном ликом Милана Тепића. На платоу, преко пута уласка у ову улицу 29. септембра 2017. откривен је Споменик Милану Тепићу, рад београдске вајарке Катарине Трипковић. Поред Београда, улице са његовим именом на територији Србије постоје у Алексинцу, Апатину, Бачкој Паланци, Белој Паланци, Великој Плани, Вршцу, Зрењанину, Инђији... То исто односи се и на више села. Улице са именом Милана Тепића постоје у Републици Српској у Бања Луци и др. У бањалучкој улици названој по њему 2021. је постављена Спомен-плоча.

Здружена вежба „Вихор 2024“

ПЕШТЕРСКИ ВАТРОМЕТ

Био је то приказ војске будућности а вежба, као круна обуке јединица Војске Србије, показала је снагу и умеће за извршење свих постављених циљева, користећи већином сложене борбене система домаће производње

Артиљерци су показали на гађању високу прецизност

↑ ПВО систем ФК-3

Чак и око обичног грађанина, посредством ТВ екрана, могло је видети прецизност и добро обуче војнике и старешине, брзину маневара покретом и ватром, стручно руковање средствима високософистициране ратне технике, садејство Копнене војске и Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране и надамце унапређени систем командовања. Све се то видело 19. априла на Пештери, недалеко од Сјенице, као финале Здружене тактичке вежбе „Вихор 2024“. На релативно малом простору обављена су бројна гађања и симулиране борбе родовских и видовских јединица.

Оно што се није видело одиграло се током минулог месеца, када је Војска Србије обавила више вежбовних активности и успешних бојевих гађања како би показала висок ниво оперативних способности и умећа борбених састава. У завршници провере борбених могућности, учествовало је око 2.000 припадника и 350 средстава ратне технике. У свеобухватне вежбове активности током априла било је укључено око 8.000 припадника војске, што је један од највећих обухвата.

Први пут на једној вежби уведена је масовна примена дрона, од оних што служе извиђању, до борбених које вешти оператори наводе на циљ. Домаћа извиђачка летелица „пегаз“ положила је тежак испит, баш као и дрон малог домета „вртац“, а и наоружана беспилотна летели-

ПИШЕ ЗВОНИМИР ПЕШИЋ

ца кратког домета „сенка“, дрон камиказа „осица“, наоружани дрон „обад“ и наоружани мини квадрикоптер „комарац“.

Што се тиче ватрене могућности снага КоВ и РВ и ПВО, ефективно је деловала Ракетна артиљерија а артиљеријска оруђа типа „нора“ су са велике удаљености прецизно су погађале циљеве.

Вежба „Вихор 2024“ изведена је са циљем даље унапређења обучености и оспособљености команди и јединица Војске Србије за решавање тактичких и ватрених задатака током припреме и извођења борбене операције. Та провера је била прилика, између осталог, да се прикаже рад више од 50 модернизованих средстава и средстава у развоју. Међу борбеним системима који су учествовала на вежби били су тенкови М-84 и Т-72М, борбена оклопна возила БОВ, ОТ, „милош“, „лазар 3“, МРАП, БРДМ-2МС, самоходна хаубица 122 мм 2С1 „гвоздика“ – усавршена, самоходна хаубица 155 мм „нора-Б52“, модернизовани и дигитализовани вишецевни лансери ракета „огањ“ и возила „хамви“.

На вежби су били ангажовани и авиони „МиГ-29“, модернизовани „орао“, хеликоптери „Ми-35М“, „Ми-17“, „Х-145М“, „гама“ и транспортни авион CASA С-295 и Ан-26. Такође, учествовали су и даљински пило-

тирани ваздухоплов ЦХ-95, противваздухопловни системи „ФК-3“, „пасарс“ и „панцир“, као и системи за детекцију и ометање беспилотних ваздухоплова „репелент“, недавно набављени у иностранству.

Нова војска

Честитајући министру одбране, начелнику Генералштаба и учесницима провере борбених могућности ВС на успешно изведеној вежби, председник Вучић је рекао: „Морамо да се ослободимо принципа четири бригаде и ово је начин како наша војска треба да изгледа у будућности. Данас сте први пут могли да видите како ћемо да реорганизујемо нашу војску. Данас је приказано и много нове технике, чак и тенкови из резерве изгледају онако како треба да нам изгледају тенкови. Такође, видели сте више типова дрона, и извиђачке, у много већем броју него раније, дроне „камиказе“ „комарце“ и „осице“ који су радили у паровима и истакао бих да улазимо у снажнију производњу тог типа дрона. Задовољан сам што су дрони из приватнијег дрона, беспилотних летелица која ће моћи да подмири потребе Војске Србије.“

На вежби су приказани и сви типови ваздухоплова у њиховим налетима и боје-

ВИСОКЕ ЗВАНИЦЕ

Здруженој тактичкој вежби с бојевим гађањем „Вихор 2024“ присуствовали су председник Републике Александар Вучић, који је у рату врховни командант Војске Србије, министар одбране Милош Вучевић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић. Вежбовне активности са осматрачнице пратили су и српски члан Председништва Босне и Херцеговине Жељка Цвијановић, председник Републике Српске Милорад Додик, председник Владе Републике Српске Радован Вишковић, в. д. председника Владе РС Ивица Дачић, председник Народне скупштине Републике Српске Ненад Стевандић, председник Скупштине Црне Горе Андрија Мандић, министри у Влади Србије, командант Кфора генерал-мајор Озкан Улуташ и страни војни представници акредитовани у Србији.

Вишецевни бацачи ракета су ужарили хоризонт

Хеликоптери МИ-35 који се с правом означавају као летећи тенкови

Гађање хеликоптера

Вежба „Вихор 2024“ изведена је са циљем даљег унапређења обучености и оспособљености команди и јединица Војске Србије за решавање тактичких и ватрених задатака током припреме и извођења борбене операције. Та провера је била прилика, између осталог, да се прикаже рад више од 50 модернизованих средстава и средстава у развоју.

вом гађању, што је видно задовољног председника укупном спремношћу војске навело да додатно поручи: „Морамо још много да радимо, још много ствари да поправљамо, купујемо, правимо, да се додатно ослањамо на нашу наменску индустрију. Ово што сте данас видели је у односу на оно што смо имали пре десет година скоро све ново, скоро ништа од овога нисмо имали. И то показује колико је Србија напредовала, колико је успешнија

и колико је улагала у своју војску, слободу и независност.“

Управо је развој наше одбрамбене индустрије омогућио производњу већине сложених борбених система високих технологија.

Ни остали високи званичници нису остали без коментара. Сходно свом звању и улози министар одбране Милош Вучевић је нагласио да је војска спремна да извршава задатке у свим временским условима, сваког дана, недеље, месеца и сваке године, а грађанима Србије поручио да мирно спавају, да је Војска Србије будна и чува отаџбину.

Његов помоћник за материјалне ресурсе др Ненад Милорадовић ће рећи да су на вежби учесници имали прилику да, у прилично отежаним временским условима, тестирају најновије системе технике, посебно беспилотне летелице разних врста, извиђачке и „килер“ дроне најновије генерације, наглашавајући веома драгоцену искуства, стечена у интеграцији најновијих командно-извиђачких система беспилотних летелица, земаљских беспосадних платформи и остале технике у оваквим временским условима, не скривајући задовољство како је техника испунила очекивано али и људство које је имало мало времена да се на њој обучи.

Доктринарне промене

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић посебно је

истакао да се реализација садржаја на Пештеру одвијала плански и организовано, узимајући у обзир временске услове. „Из свега извлачимо поуку. Анализирамо, у доктринарном смислу биће нових решења која ће се у будућности наћи пред Војском Србије, не само када говоримо о оспособљавању, него и о изградњи способности. Изразио бих задовољство и понос на оно што је ова, условно речено, тактичка група на Пештеру до сада реализовала“, рекао је генерал Мојсиловић.

Наша одбрамбена индустрија последњих година достигла је висок технолошки ниво. У развој и производњу наоружања и војне опреме Влада РС уложила је значајна средства, што је дало резултате кроз производњу средстава ратне технике четврте и пете генерације.

Овога пута на вежби је учествовао и један број резервиста, који су, према оценама високих војних старешина, испунили очекивања. Међутим, резервни састав Војске Србије је све старији, јер је 2010. године замрзнуто обавезно служење војног рока. Очекује се да наредних месеци држава донесе одлуку о поновном успостављању служења војног рока. Шта ће бити са 13 генерација младих који нису готово ништа научили о одбрани земље, за сада остаје непознаница.

Све у свему, одбрана земље не може да почива на трећепозивцима.

Извор: Печат

Још у току грађанског рата на простори-ма претходне државе, СФРЈ, западни центри моћи су одлучили да максимално издробе национални простор српског народа, са тежиштем на Косову и Метохији и сецесији те покрајине у односу на Србију.

Водећу улогу у разбијању наше државе (Србије и ондашње СРЈ), имале су Немачка, Енглеска, а затим и САД, уз пресудно ангажовање НАТО-а.

Стратегију НАТО-а за „решавање” кризе на КиМ показали су разговори у Рамбујеу и Паризу, у фебруару и почетком марта 1999. године. Пошто наша делегација није потписала документ за спровођење споразума из Рамбујеа, главнокомандујући НАТО-а у агресији на нашу земљу, генерал Кларк, је у својој књизи „Вођење модерног рата”, на страни 175, написао: „Тиме су створени услови за почетак бомбардовања”. Овде нема ни помена наводне хуманитарне катастрофе на КиМ.

НАТО се, дакле, одлучио за насилно разбијање државе СРЈ, организовањем масовног тероризма и терористичке оружане побуне на КиМ, користећи као идеолошку основу исламски фундаментализам.

Тако је албанска паравојска, под заставом ОВК, званично од америчких релевантних званичника, декларисана као *терористичка организација*, а онда одједном проглашена *ослободилачком војском* Албанаца на Косову.

Фотографисање Холбрука у Јунику, у јуну 1998. године са претходним терористима, а од тада борцима за слободу, значило је увод у кључну фазу разбијања СРЈ.

Тим ОЕБС-а из Призрена 29. јануара 1999. године је известио немачког официра, Дитмара Хартвинга, шефа посматрчке мисије ЕУ на КиМ, о исходу противтерористичке акције српске полиције и терориста у с. Рогову, којом приликом је ликвидирано 29 терориста.

Терористичка оружана побуна на КиМ

Општа оцена бројних аналитичара је, да су сукоби са терористима на КиМ, током 1998. године имали три фазе.

Прва фаза: се одвијала од почетка 1998. године до 9. јуна, а одликовао ју је масовни тероризам широм КиМ. Терористичка организација ОВК се ширила немилосрдном силом према Албанцима, тежишно по руралним срединама, претварајући више од 400 села у своје терористичке базе, уз истовремено етничко чишћење у 80 српских села.

У то време заокружена је паравојно - терористичка организација у седам оперативних зона, са више од 20 „бригада”, бројне величине 20.000 - 25.000 терориста у маневарској компоненти, и више десетина хиљада терориста у просторној компоненти, широм покрајине.

Терористи су током 1998. године извели 1.667 напада: 468 на државну границу и јединице ПрК; 448 напада на снаге МУП-а и 751 напада на цивиле. Просечно се догађало четири до пет напада дневно.

Под контролом и блокадом, терористи су држали 50 одсто територије КиМ.

Јединице ВЈ - 3. армија и ПрК су се налазили у крајње неповољном оперативном положају.

Хероизам и човечност припадника 3. армије и Приштинског корпуса у одбрани земље од агресије НАТО-а

ДОСТОЈНИ ПРЕДАКА И САВРЕМЕНИКА

У свакодневним борбама и бојевима остваривао је однос снага 20 - 30:1, у корист НАТО-а, а према свим расположивим ратним ефективима био је однос 600:1. У неким параметрима однос је био бесконачно према 1. За здрав разум, потпуно несхватљива бруталност. За припаднике 3. армије и ПрК, ратна 1999. година почела је већ од њених првих дана, а не од почетка удара са дистанце и ваздушних удара НАТО-а, као наставак „ни ратне ни мирнодопске” 1998. године.

Пише: генерал-пуковник
Владимир Лазаревић

Задачи Приштинског корпуса били су: обезбеђење и одбрана државне границе; обезбеђење војних објеката и људства (26 караула, 9 касарни, 14 издвојених објеката - складишта, 5 чворишта везе (54 објекта); обезбеђење комуникација; одржавање високог нивоа борбене готовости.

Атипични задаци ПрК у условима провизоријума били су стање „ни рата, ни мира”. Била је то драматично тешка ситуација по безбедност земље и њен суверенитет.

Друга фаза се одвијала од 9. јуна до 29. септембра 1998. године.

Врховни савет одбране (ВСО), донео је одлуку да се снаге МУП-а Србије и ВЈ ангажују у противтерористичкој борби, ради угушења терористичке оружане побуне.

У тој фази Приштински корпус је извео девет противтерористичких акција (ПТА), са 5-10 одсто ангажованих снага, подржавајући снаге МУП-а, од неколико стотина до хиљаду припадника. То су били сложени типови противтерористичких бојева. Ангажоване снаге МУП-а и ВЈ (ПрК) су бројале од 1.500 до 4.600 припадника. Укупно, у свим ПТА учествовало је око 24.000 припадника МУП-а и ПрК.

За два и по месеца, снаге безбедности СРЈ, МУП-а Србије и ВЈ - ПрК, успеле су да угуше оружану терористичку побуну на КиМ, да неутралишу главна жаришта оружане побуне, пасивизирају велики број присталица терориста у руралним срединама; приморају терористе на враћање наоружања и коначно да поново успоставе мир на КиМ.

Заплењено је више од 150 тона наоружања и убојних средстава, деблокирано око 170 км магистралних саобраћајница, разоружано више десетина албанских села - терористичких упоришта, заробљено више од 1.000 терориста.

Увод у агресију НАТО –а

Трећа фаза отпочела је почетак октобра и трајала је до краја 1998. године. Тада је ангажована мисије ОЕБС-а, у оквиру косовске верификационе мисије (КВМ) са више од 1.400 верификатора. Реч је о међународној превари, са циљем обнове терористичке паравојске „ОВК” и увођења у игру међународног фактора.

Са војног аспекта, то је била обавештајно-субверзивна операција тзв. Запада, као параван обнове терористичке оружане побуне и прерастања у „општи устанак” у ратно пролеће 1999. године, у оквиру прве и пете колоне агресије НАТО-а.

Под окриљем Косовске верификационе мисије, одиграла се реорганизација „ОВК”, лоцирани су сви важни циљеви у простору. Терористи су се враћали и поселили рејоне и позиције, са којих су били протерани. Успостављали су поново при-

силну контролу над албанским становништвом, spremali су се за *ратно пролеће*, овога пута уз сигурно ангажовање НАТО-а. Један од политичких вођа терориста Ветон Сурои је тада поручио: „Албанци су добили отворени сигнал са Запада, да ако желе пажњу, морају је заслужити, морају да примене насиље...”

У документацији шефа посматрачке мисије ЕУ господина Д. Хертинга, налазе се извештаји тимова посматрача из Призрена, Пећи и других места: „Кад се цео простор Метохије испразнио од војске и полиције ОВК је искористила да се консолидује и увежба. Изградили су барикаде и ровове. Искористили су сваку могућност да нападну полицију и недужне грађане. Недавно смо имали ликвидацију Албанаца лојалних Србији. Они господаре сопственим народом“ (17.1.1999).

Ускоро ће ескалирати урбани тероризам: у Приштини, Подујево, Косовској Митровици, Урошевцу. Експлозивним направама убијено је на десетине цивила. У овој фази међународног ангажовања, донета је одлука о агресији на СРЈ. Војни комитет НАТО-а је средином октобра 1998. године, разрадио планове за извођење агресије на СРЈ, из ваздушног простора и са копна. Битни елементи тог плана су били: оптуживање СРЈ за неуспех разговора и погоршање ситуације на терену; придобијање међународне заједнице за извођење агресије; довођење и концентрација снага и начин ангажовања расположивих снага.

У то време недостајао је само директни повод, а до њега ће доћи 15. јануара 1999. године, са инсценираним масакром 45 цивила у селу Рачак, у чему је главну улогу одиграо Вилијам Вокер.

Стратегија терориста:

„Што горе, то боље“

Хашки трибунал је наводни масакр у селу Рачак заборавио већ 2008. године, а Француски лист „Лемонд“ је прогласио Рачак „за највећу светску лаж двадесетог века“. За НАТО је то био довољан повод за злочине против човечности.

Злочини терориста према цивилима и свему што је српско, била је суштина њихове стратегије и тактике: према Албанцима - да би их суровом силом приморали да крену у рат против властите државе; према Србима - да се убрза њихово етничко чишћење, које траје више векова. Терористи су настојали да део међународне заједнице умире флоскулом да је Космет нова неуралгична тачка на Балкану и Европи, да је албански народ жртва, те да они (терористи), нуде савезништво, како би проблем био решен. Сасвим је јасно да таква стратегија није била самоникла, већ је део укупне стратегије, пре свега НАТО-а према СРЈ.

За годину дана, терористи су убили или ранили 1.362 лица на Косову и Метохији, у просеку четири особе дневно. Педесет одсто убијених цивила били су Срби.

Поузвано је утврђено да су 6. јуна 1998. године терористичке вође планирале да изврше егзодус албанских цивила у Албанију, њих 40.000.-50.000, како би изазвали реакцију међународне заједнице. „ОВК“ је 2. априла 1999. године издала писану наредбу да се Албанци исељавају у складу са њиховим нападима на снаге одбране СРЈ.

Поштовање међународног хуманитарног права

Тежишни задатак ВЈ - ПрК током читаве 1998. године био је обезбеђење и одбрана државне границе (ДГ) према Албанији и Македонији од напада терориста и спречавање преливања тероризма са тих простора у дубину територије КиМ.

Са ескалацијом тероризма и прерастања у оружану побуну, половином 1998. године, ПрК је добио задатак да подржи снаге МУП-а у сузбијању тероризма на КиМ. Ови задаци су и определили начин и тактику авгажовања снага Корпуса.

На државној граници и граничном појасу, по дубини, снаге Корпуса су употребљене у складу са Правилном граничне службе ВЈ и правилима борбене употребе јединица. Те задатке су извршавале главне снаге Корпуса, то јест око 40 одсто ефектива.

Ван граничног појаса и подручја, Корпус је ангажовао помоћне снаге: за контролу и обезбеђење значајних војних објеката и праваца у зони (15 - 20 одсто снага); за садејство и подршку снагама полиције у противтерористичким дејствима (до 10 одсто).

У извршавању задатака, у центру пажње свих састава Корпуса, у тактици употребе, била је пажња према цивилном становништву, а хуманост, као врховни принцип, испред војничке ефикасности и потпуна примена правила употребе снага у складу са међународним хуманитарним правима.

Иако је то био оружани сукоб са паравојним терористичким формацијама, према њима су примењивана максимална заштита и хуманост.

Команда ПрК је издала на десетине наређења, упозорења, која имају за циљ спречавање нечовештва, примену правилног односа према цивилима, рањеним и заробљеним терористима, према имовини и добрима, којима се ограничава употреба силе и обезбеђује јачање дисциплине и одговорности.

Ратна 1999. година

За припаднике 3. армије и ПрК, ратна 1999. година почела је већ од њених првих дана, а не од почетка удара са дистанце и ваздушних удара НАТО-а, као наставак „ни ратне ни мирнодопске“ 1998. године.

Дакле, од првих дана 1999. године, масовна оружана терористичка побуна на КиМ, била је у пуном замаху. Селила се сада из руралних у урбане средине, у Приштину, Косовску Митровицу, Подујево, Урошевац, Ђиљане, Ђаковицу...

Ослањајући се на све отворенију стратегију НАТО-а и како сами признају, пресудну улогу ОЕБС-а (КВМ), терористи настављају свој дејства, злочине, уверени да ће овога пута оружјем НАТО-а подржати оружану побуну.

Терористи припремају сценарио, чак га и најављују представницима КВМ, који почива на масовним убиствима цивила, попут „Меркала“; спровођењу сценарија нове „хуманитарне“ катастрофе и „егзодуса“ Албанаца.

Монструозни циљеви агресију на СРЈ

На простору КиМ, терористичка паравојска је организована у седам оперативних

зона, у 20 - 25 бригада, бројне величине те маневарске компоненте око 25.000 терориста и просторне компоненте, по селима, градовима, величине 60.000 - 100.000 људи.

У Македонији је размештено око 12.000, а у Албанији око 15.000 терориста, више од 1.500 муџахедина, на стотине страних плаћеника...

Мултинационалне снаге НАТО-а су на територији Албаније бројале до 12.000 војника, а у Македонији до 15.000 припадника у оквиру елитних састава и око 4.000 - 6.000 припадника Друге пешадијске дивизије Војске Албаније.

Пре 25 година, у рано пролеће, 24. марта 1999. године НАТО је (19 држава) извршио злочиначку агресију на нашу земљу, на Србију, тадашњу СРЈ, кршећи Повељу УН, све међународне конвенције и власти те уставе и починила најтеже злочине против мира, човечности и ратне злочине.

Према постављеним циљевима, ангажованим ефективима и бруталности, била је то агресија без преседана у историји ратовања, и један од најасиметричнијих ратова у досадашњој људској историји.

Циљеви агресора су били заиста монструозни: применом Хитлерове доктрине и „Блиц крига“, требало је да за три до четири дана уништи главне ефикасности ВЈ, посебно 3.А - убити више од 20.000 припадника ПрК, парализовати привредни и политички систем у земљи. Држали су се гесла „Не оставити камен на камену, или Србију треба вратити у камено доба“... Очекивали су да после узастопних удара Србија буде равна као сто“, чиме приморати државу на капитулацију, покорити и понизити Српски народ.

У свакодневним борбама и бојевима остваривао је однос снага 20-30:1, у корист НАТО-а, а према свим расположивим ратним ефективима био је однос 600:1. У неким параметрима однос је био бесконачно према 1. За здрав разум, потпуно несхватљива бруталност.

И данас, 25 година касније, убијају по Србији последицама употребе радиоактивне муниције. Бројни светски експерти и аналитичари тврде да су НАТО злочини почињени над Србијом превазишли све досадашње трагедије „Ово је много већа трагедија него Хиросима... Косово је Српска Хиросима“ - поручују они.

НАТО је својом терористичком пешадијом на КиМ-у, Албанији и Македонији, бројне величине 130.000-150.000 терориста, примељивао доктрину „ваздушно - копнене битке“: ракетни удари са дистанце, масовни ваздушни удари и потпуна изолација бојипгга, свакодневна терористичка напада, заседна, диверзантска, препадна дејства широм КиМ-а, зоне ПрК: 552 напада на јединице Корпуса од 9. априла 1999. године на Д+17 и класична копнена агресија, према специјалном плану, који је израђен у Пентагону, са кодним ознаком „Стрела“.

Извршен је покушај копненог пробоја из Албаније преко Јуничких планина караула *Морина* и *Кошаре*, ка Ђаковици са циљем: расецања одбране ПрК, уништења снага одбране и приморавања СРЈ на капитулацију.... То је била прва етапа операције, са ознаком „Стрела-1“. Трајала је до краја рата - 60 дана.

(Наставак у идућем броју)

Агресија НАТО-а на Савезну Републику Југославију био је шести рат који је српски народ водио у 20. веку, а сваки су запалили насилници који су долазили изван наше земље, увек са истим задатком, да нам отму простор, родитељски дом и прадедовско тло, да затру трагове нашег постојања и поробе нас.

Те, 1999. године, били смо сведоци нечега што писана историја до тада није познавала, а што је убрзо, нажалост, постало стварност и стандард ратова који су вођени против многих суверених и независних држава. Седамдесет и осам дана су над нашим небом летели јахачи Апокалипсе, сејући страшни огањ, страх, болести, мрак, смрт, тровали нам атмосферу, тло, разарали гробове, рушили мостове, убијали и живе и мртве. Подаци о броју пројектила са осиромашеним уранијумом, чињенице о количини штетних материја које су се излили из наших хемијских, нафтних и енергетских постројења и несагледивим последицама које и данас осећамо, а које се пре свега огледају у броју оболелих од малигних обољења, деци која се рађају са деформитетима, нарушеним одбрамбеним снагама, тј. колективном имунитету наше популације, као и сурове чињенице да је над нашим простором и народом, али што не рећи и над целом Европом, извршен и геноцид и екоцид, углавном су нам добро познате иако су дуго, нажалост, биле намерно обавијене мраком заборављања који је био раван самом злочину.

Медијске фабрике за производњу лажи

Тако је требало да буде плаћена наша улазница у свет оних који нас никада нису разумели, нити нас по својој духовној суштини и природи могу разумети. У том суровом експерименту, усидрени попут Нојеве барке у општем потопу морала и духа, изабрани смо за пробу и постали смо мета ђаволског хаоса. Тада најмоћнија држава света, која је моћ претворила у право, а у своје право уткала насиље, заједно са својим савезницима и сателитима, сматрајући да је дошло време да коначно загосподари планетом и њеним ресурсима, као и умовима људи, из Србије је започела свој поход на непослушне, користећи највеће научне и технолошке изуме цивилизације претворене у моћно оружје. Да би у томе успели, сазидали су медијске фабрике за производњу лажи, мржње, суровости и бешчашћа, а све са циљем поништења свакога ко се постави као препрека остварењу њихових наума. Већ тада је било јасно да се назире духовна истрошеност Европе и да се у мозговима надзлочинаца праве планови будућих уређења људских друштава заснованих на душевној пустоши и глобалном мраку роботизованих и послушних појединаца, са јединственом Светском владом која би за све слободомне била нека врста Страшног суда.

Уосталом, на ту љубав човека према злу коју је он кроз своје трајање непрекидно усавршавао, упозорио нас је наш славјански пророк Достојевски у својим

Догађаји од пре 25 година из посебног угла

ХЕРОИЗАМ КАО ПСИХОЛОШКА И ДУХОВНА КАТЕГОРИЈА

Агресија НАТО-а и њене последице могу се разматрати са различитих становишта, са аспеката различитих струка, али будући да је наука једна и јединствена, интелектуалац мора да разуме и посматра срж неког проблема сведимензионално. Наш национални и државни простор неспорно представља историјски мост између култура, религија, економских групација, вредносних опредељења, колективних искустава и визија будућности.

ПИШЕ: проф. др
Елизабета РИСТАНОВИЋ

„Записима из подземља“ још 1864. године, истичући да ће цивилизовани Европљанин будућности засигурно бити биће крволочније од Атиле. Ми који смо били достојни да читамо и разумемо Достојевског и да научно-егзактно анализирамо и предвиђамо процесе нисмо били изненађени, као што смо и савршено знали да у том и таквом, нечовечном и неприродном поретку, ма шта о томе мислили појединци из наших редова, за нас дефинитивно никада неће бити места, јер оно уосталом није ни планирано.

Агресија НАТО-а и њене последице могу се разматрати са различитих ста-

новишта, са аспеката различитих струка, али будући да је наука једна и јединствена, интелектуалац мора да разуме и посматра срж неког проблема сведимензионално. Наш национални и државни простор неспорно представља историјски мост између култура, религија, економских групација, вредносних опредељења, колективних искустава и визија будућности. Управо сви ови фактори несумњиво доприносе и формирају две поларизоване снаге у нашем бићу - једне, већинске, која на сваки сигнал опасности снажно активира слободарски и херојски дух, и друге, мањинске, али нажалост увек довољно гласне, са уграђеним енграмом који значи спремност за потчињавање и прихватање колонијалног статуса.

Гледано кроз медицинско-биолошку и социопатолошку призму, уочљиво је да су се збивања током злочиначке агресије одвијала по обрасцу, који је такође постао правило понашања присутно и данас на светској сцени. Зато је наша обавеза да свету покажемо лик надзлочинца коме смо се супротставили и чији је помпезно истицани лажни морал током агресије на нашу земљу потпуно огољен. Наша је обавеза и да увек сведочимо о отпору и хероизму нашег народа, полазећи од чињенице да је хероизам пре свега психолошка и духовна, а тек онда и свакако много мање физичка категорија.

Злочине подметали жртви

Агресори и њихови планери пажљиво су радили на смишљању монструозних злочина, њихове бездушне психопате извршавале су их са безбедне удаљености, а затим су злочине подметали жртви, оптужујући за своја недела

најистакнутије појединце или цео народ који је на мети агресије. Жртву је, логично, требало казнити за њихов злочин, што представља израз најниже хипокризије самопрокламованих промотера демократије, хуманизма и универзалних вредности. Све се одвијало по физичком принципу обнављања догађаја, појачавања интензитета и умножавања, уз обилато коришћење доступних електронских средства комуникације и пропаганде како би се насртало на чула и подсвест сваког појединца. Бомбардовање је вршено једновремено на целом нашем историјском и државном простору. Практиковано је и поновно гађање већ уништених циљева. Гађани су мостови, путеви, телевизијски центри, резиденција председника, болнице, фабрике, а на крају и енергетска постројења што је у себи носило симболичку поруку да све треба завити у мрак, а свакодневни живот учинити немогућим. Био је то део плана да се мраком, огњем и смрћу произведе страх и слома отпори непокорних уз брижљиво коришћење најсофистициранијих медицинско-биолошких и социо-психолошких знања. Остварење тог циља отворило би врата за поробљавање, преузимање ресурса и организацију нашег природног и животног простора по њиховим мерилима.

Насртање на душевно стање народа било је вршено и са циљем продубљивања поменуте наслеђене склоности ка поделама и појачавањем притиска на најважније механизме психолошке одбране. Нарочито притиску били су изложени они појединци који представљају носиоце снага интелектуалног и духовног, као и политичког и војног отпора, посебно вође.

Креатори и идеолози овог сатанског посла имали су, неспорно, много стручних знања из разних области, па су непогрешиво знали шта изазивају њихова поступања. Наиме, знали су они да се на такав начин код људи успоставља стање хроничног стреса који се непрекидно појачава, уз повремена, акутна изненађења. Научно је верификована чињеница да хронични стрес може разорити имунобиолошку равнотежу и изазвати поремећаје нервног система као регулаторног и контролног центра свих наших животних функција, док акутни удари изазивају изузетна оптерећења, пре свега кардиоваскуларног система до тренутног слома функције. Хронична напрезања стимулишу лучење кортизола који, слаби имунолошки систем, изазива или погоршава психосоматске, инфективне и друге болести доводећи до низа функционалних и органских оштећења. Такође, стање сталне анксиозности и депресивног расположења резултира психозичком исцрпљеношћу коју прате дифузни болови у целом организму. Наравно, све се ово дешава код склоних особа у којима се тако ломе снаге отпора.

Сатански пир и апокалиптични огањ

Вратимо се на медијску сатанизацију која је претходила и пратила тепихе

бомби којима су нас засипали, ту чудовишну злоупотребу медија, како би се истински циљевци заоденули у костиме хуманости, док би се сликом и речима насртало на чула, а злонамерним тумачењем ментално стање гледалаца претварало у обичне пријемнике. Дописници страних медијских агенција често су тих дана посећивали ВМА, а ми смо, наивно верујући у искру хуманости, посете доживљавали као прилику да им покажемо трагичне учинке њихових покушаја да на нашем простору успоставе „мир, слободу и демократију“. Међутим, они су остали неми на патње и ране наших људи и деце, увек тражећи само рањене Албанце. Чак ни њихове ране које смо ми видели, нису изазивале никакве реакције, човек се у овим роботизованом људима није могао пробудити, јер су они само извршавали своје домаће задатке. Знали смо да нису читали Достојевског, можда за њега нису ни чули, али је било нужно размишљати о степену емотивне интелигенције дописника тако моћних медијских агенција, као и њихових уредника који су се са екрана својих сервиса обрушавали на нас подједнако снажно, као и њихове бомбе. Ништа се није променило ни када смо једне ноћи доживели сатански пир у непосредном окружењу и апокалиптични огањ у нашој установи. Схватили смо да у њима нема горива за производњу људског добра, да су лаж и насиље основа на којој обликују осећања и мисли гледалаца и непогрешиво смо разумели да никада неће бити могуће успостављање било каквог додира наших менталних бића.

У маниру истинских научника, трагали смо и за могућим објашњењима. Прво, јасно је да су постојале разлике у склопу нашег и њиховог несвесног памћења, о чему сведочи и познати неуроллингвиста Чомски истичући да је употреба терора дубоко урезана у њихов национални карактер, јер су своје куће градили на суровом поништењу права на живот онима којима је то била домовина и који су живели у складу са природом. Зло је, дакле, било у бити њиховог колективног памћења, али је љубав према злочину непрестано усавршавања и обнављања.

Знали смо да морамо бити и опстати

Заставе слободе и демократије којима су толико махали и залуђивали људе широм планете, за све који су хтели да виде, спаљене су неповратно агресијом на СРЈ. Била је то борба Давида и Голијата која је и имала библијски исход. Голијат је имао превише снаге и чинио савршено нечовештво, док је Давид имао ума и разума, али и срце које се грејало на косовском завету и ватрама слободе. Хамлетовска дилема за нас није постојала, знали смо да морамо бити и опстати, за нас је постојао Његошев позив да тирјанству станемо ногом за врат и његов усклик: *Нека буде што бити не може!* Ма колико савршена средства и науку имали, одговор на снагу и хероизам српског народа они нису знали, јер се није могао наћи у рачунарима Пентаго-

на, нити било где, он је био сакривен у унутрашњој снази која се калила кроз сталне наметнуте нам ратне пожаре. Само мали део међу нама увек проналази неке наше кривице, у њима постоје неуролошки записи јањичарског духа који освајачима нуди узалудну наду за отварање капија нашег дворишта. То су они, како их је описао Његош „мали људи којима је својствено да лоше говоре о свом народу.“ Ако наше „кривице“ заиста има, онда је у томе што смо кућу саградили на размеђи светова и што памтимо историјска страдања, док незалечене ране предодређују облик и снагу нашег отпора на сваку опасност отимања слободе и гажења достојанства, што не постоји у формулама светских планера, као што нема ни изузетних и смелих појединаца који су увек у тешким временима крчили пут нашем народу, били на његовом челу, командовали јединицама и снагу наших архетипских умећа сједињавали у матицу одбране која се укротити не може.

У нама се и те 1999. године, као и увек у сличним приликама, пробудио специфичан код историјског памћења које нас је приводило знању да се морамо бранити свом снагом нашег физичког, душевног и духовног бића. Избора није било, али смо знали што и данас знамо да наше небо мора бити небо слободе и само наше заувек. Притисци на нашу земљу и народ трају и даље. Нова су само средства и технологије којима се служе. При том, савременици смо и тектонских друштвених потреса и промене геополитичке архитектуре света. У таквим ситуацијама, управо због свега преживљеног, наш човек, природно, више од свих на планети доживљава унутрашњи немир који поприма значење нестрпљивог ишчекивања неког бољег, човечнијег, лепшег света и времена. Ипак, друштвени процеси имају своју законмерност и трајање. До тада се морамо окренути себи и посветити свом духовном узрастању и препороду, усправљању и јачању кичме, ма како околности деловале тешке. Наше духовне и традиционалне вредности морају бити одмах реafirмисане. А пре свега снага породице и образовног система. Наша деца дуго уче стране језике, опседнута су компјутерима и технологијом, а скоро ништа не знају о снази духа и народа коме припадају. Разумевање тајни људске природе помоћи ће нам да разумемо и душевни склоп оних који нас кроз историју стално злочинима походе, као и да разобличимо њихове планове и ојачамо снаге отпора прихвативши чињеницу да нам је судбина наменила непрекидну борбу за опстанак и слободу, која, како каже Чомски, никада није завршена. Наша је будућност победа добра, а казна свих Раскољникова и Карамазова стићи ће неминовно и савремене Велике инквизиторе, а њихове наказно схваћене вредности изгубиће се у сопственом мраку.

Јунак одбране карауле
која је ушла у легенду

ЗВОНА ДЕЧАНА ХРАБРИЛА НАС НА КОШАРАМА:

Саша Радојевић је те 1999. био заменик командира карауле Кошаре - најтежег места за војну службу и момак који је у ово искушење улетео одмах пошто је у јесен 1998. завршио подофицирску школу.

*Саша Радојевић данас у чину потпоручника
У време обављања дужности на караули
„Кошаре“*

Репортерска екипа „Новости“ марта 1999. једва се попела до Кошара на српско-албанској граници. Фото-репортеру Милошу Цветковићу, Драгану Нинковићу нашем возачу и потписнику ових редова буквално су клецала колена у тренутку када смо у друштву тада мајора Душка Шљиванчанина изашли на пропланак изнад саме карауле. Први приказ кога смо постали свесни била је група војника која је ка нама ишла из смера врхова Ђеравице.

Да је на челу строја који гази снег „клинац“ од 19 година који је шлемом, пушком и раповима за резервне оквире муниције „крио“ године, схватили смо тек пошто се млађани водник Радојевић са патролцијамa приближио на пар метара. Саша Радојевић је те 1999. био заменик командира карауле Кошаре - најтежег места за војну службу и момак који је у ово искушење улетео одмах пошто је у јесен 1998. завршио подофицирску школу.

Радојевића су „Новости“ угостиле прошле недеље. Потпоручника Радојевића! Официрски чин је добио Указом председника Србије поводом 24. марта, обележавања 25 година од НАТО агресије. Саша и

„Новости“ су пријатељи за цео живот и због текста у нашим новинама са насловом „Овим путем неће проћи“, који је објављен уочи самог рата са западновојном Алијансом.

КОПНЕНА ЗОНА БЕЗБЕДНОСТИ

Саша Радојевић је одмах после Кошара прекомандован у Прешево у време када су почели сукоби у Македонији и у Копненој зони безбедности. Тражио га је Димчевски и заједно су успоставили нову караулу Козјак на административној линији Србије и Македоније са Косовом и Метохијом:

- Шиптарски терористи су узели Македонцима караулу Танушевци, а код нас како су прошли - добро знају.

Затим је Радојевић прекомандован у Лесковац, Краљево, па у Београд. Службена оцена му је најбоља и зато је постао официр.

РЕЧИ ГЕНЕРАЛА ЛАЗАРЕВИЋА

- Не знам које добијено признање би ми било најдраже и ако могу да бирам то би биле речи генерала Владимира Лазаревића изговорене уочи ове годишњице НАТО бомбардовања - каже потпоручник Радојевић. - Генерал је казао да је једино његово наређење које није извршено 1999. било то што се војници нису повукли са Кошара како је предвиђено. Додао је славни генерал и да је та њихова одлука да остану била пресудна да одолимо на овом правцу и да после у Куманову преговарамо са позиције државе која није изгубила стопу. Ни ту, ни на Паштрику.

Граничари 67 дана нису дали Ђеравицу где су кости српске војске из 1915. године

Дискретни херој са Кошара се није много променио. Сазрео је таман за метафору: Кад се војска на Косово врати! Уосталом, сви његови Радојевићи, рођена браћа Божидар и Жарко, били су граничари у овом делу Србије. Рођени су у Метохији у Горњем Петричу, а сада је Божидар водник у ВС а Жарко полицајац у Јагодини. И, одмах на почетку нашег сусрета док је Саша још поносно показивао нове официрске „чварке“, молио је да га не питамо много о ратовању и војним стратегијама јер „није Павковић, генерал Лазаревић или војвода Мишић“.

- Како је та наша одбрана успела и која је то војна тактика била пресудна да одолимо, тешко сада може да се објасни. Када узмемо број непријатељских снага које су нападале, премоћ у ваздушном простору који су имали нападачи и војну технику коју су користили за гађање наших положаја, није

логично да смо ми однели победу. На граничаре, нас 115, дуж неколико километара, нападало је неколико бригада терористичке ОВК, регуларна војска Албаније и НАТО официри који су били инструктори. Опет, наши војници радије су ишли у смрт него у повлачење - говори потпоручник Саша, а затим одмах наводи предности наше стране.

Према његовим речима, на нашем десном крилу налазила се планина Ђеравица, српски Монт Еверест, највиши наш врх од 2.656 метара. Тада је био сав у снегу, а под тим снегом и кости српских војника који су се туда повлачили у Албанију 1915. Нису граничари могли да их оставе.

- Када отопли лети и када се попењеш са тог врха се чују звона Дечанског манастира у ком леже кости светог краља Дечанскога Стефана, команданта небеске војске. Он је био уз нас. О томе могу да сведоче сви српски војници који су били у том боју - уверено говори Радојевић.

Следи затим прича „како је њега светац погледао“ у боју:

- Био је почетак маја, већ смо огуллали на ватру и мало се опустили. Седео сам на

Језик наш насушни

КРУХ ИЛИ ХЛЕБ

грудобрану рова на линији и јео из конзерве када сам чуо звуке бацачких мина. Уместо да легнем, решио сам да поједем паштету на миру, а баш прва мина је пала укосу у предњи део мог грудобрана, мало преко метра од мене. Гелери су отишли у небо и бочно, а мене је детонација оборила у ров. Ни лево ни десно, сручио сам се у ров. Следећа граната пала је десно на пар метара, трећа лево на истој удаљености. Да ме је најбој бацио у било коју страну, не бих остао жив.

Потпоручник се сећа и својих војника, њих тројице који су сишли до потока да узму воду. Видели су их и лансирани поново три мине. Све три су завршиле у води:

„Бућ, бућ, бућ“... Нелогично је било да не експлодирају јер је поток био плитак, а његово корито камено, сећа се Радојевић.

Саша приповеда о његовом војнику кога је снајпер погодио бочно, у висини срца. Запаљиви метак је завршио у резервном оквиру рапа не запаливши осталу муницију. Када су притрчали војнику схватили су да је снајперски хитац на погођеном оквиру направио рупу у облику крста.

Чудесна је на Кошарама била српска војска на челу са тада мајором-граничарем Драгутином Димчевским који је стигао одмах по нападу, на Велики петак пред Ускрс 9. априла и остао са својим „клинцима“ до повлачења.

- Димчевски је одмах стекао надимак тата. Објаснио нам је да ако се повучемо ка Ђаковици и узмемо положаје на чистини, нико од НАТО бомби претећи неће. И ко не би слушао таквога јунака - додаје потпоручник.

Објашњава даље официр да је на линији када је агресија почела било 115 људи, а онда су почела да долазе појачања и нико ни од придодатих није пало на памет да се повлачи.

- После 10. јуна након Кумановског споразума када смо линију по линију напуштали поприште битке у очекивању стране војске од нас 115 у аутобус „Ниш експреса“ који је чекао у Јунику ушло је нешто мало више од 50. Последњи је ушао Димчевски. Остали су раније избачени из строја, али срећом, имали смо само неколико погинулих.

Не сећа се, каже Радојевић, шта му је било најтеже током борби од 67 дана на Кошарама. Вели, помишљао је на мајку и оца који нису знали шта је са њим данима. Испоставило се да је Сашин рођени брат Божидар, тада везиста у Приштинском корпусу, овим речима смирио родитеље: „Не бојте се, жив је, чујем га радио-везом, наводи нашу артиљерију“.

Заиста, брат је слушао како брат води бој!

Не може потпоручник да издвоји ни на шта би посебно био поносан током ратовања.

- Када је пала она мина на метар од мене био сам у несвести минут-два, можда и 15, не знам. Када сам отворио очи изнад себе сам видео забринуто лице мајора Димчевског који је преплипавао где сам рањен. Пошто сам по његовим гримасама схватио да не крвавим, на његово питање „да ли да те евакуишемо у болницу“, казао сам „не“. У ствари, кажу да сам се продрао као да ме деру, а то је било зато што после експлозије ништа нисам чуо.

Драган Вујичић
Извор: *Новости*

На пре неколико година одржаном сајму књига у Лајпцигу, Хрватска је била „земља гост“ (Gastland), заступљена са око тридесет аутора. Тим поводом, у берлинском листу „Велт“ од 22. фебруара те године изашао је чланак под занимљивим насловом „Језичко чишћење“.

Да би приближио тему немачким читаоцима, аутор Хендрик Вернер их подсећа на искуство које су многи од њих имали: ако код берлинског пекара затражите земичку а не назову је локалним изразом шрипен („Schrippen“), ако у Минхену за исто лециво употребе севернонемачку реч или у ХанOVERу јужнонемачку, „погледаће их као да долазе с неке далеке звезде“. Без обзира на то, биће услужени. „У Хрватској, напротив – „српским муштеријама може се лако десити да остану празних руку ако у пекари употребе српску реч хлеб уместо хрватске крух. Наравно, хрватска продавачица зна шта њене

ХИХ века (28.03.1850. године) у Бечу постигли „Бечки књижевни договор“ и поставили темељ заједничком српскохрватском језику. То су урадила осморица јужнословенских књижевника (од којих су петорица били Хрвати, двојица Срби и један Словенац) у интересу покрета за национално уједињење и договорили се око заједничког језика.

У том смислу, покушај Хрватске да постигне аутономију и на симболичком пољу језика усмерен је ка лажном објекту, ка непостојећем страшили. Истине ради треба напоменути да се борба за језичку независност води и у другим деловима бивше државе, пре свега у Босни и Херцеговини и Црној Гори. „Ипак овај пројект реторичког „одсецања пулка“ ни где толико не личи на фарсу као у Хрватској“.

Напори на осамостаљењу достигли су „посебно гротескне мере“ у време Фране Туђмана, што Вернер илуструје неким

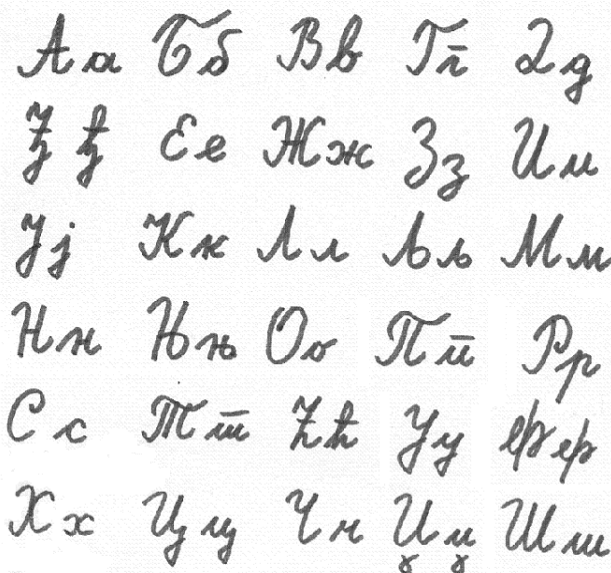
неразумљивим кованицама. Тако је телефакс постао *далекоумножител*, хеликоптер - *зракомлат* бирократ – *службовладар*, аутомат – *самокрет*, софтвер – *напудбина*. У поређењу са оваквим кроатизмима, протеривање српских израза као што су хиљада или станица са *тисућа* и *колодвор* делује још и пристojно.

Овај језички пуризам не би требало пропатити само са (под)смехом, јер он може послужити као лош пример осталима у Европи.

Још 1996. године, уредници једног загребачког магазина за културу нису се устезали да затраже драстичне казне за свакога ко у књизи, чланку или јавном говору употреби више од пет српских речи. Почетком лета 2006. године језички националисти дигли су хајку кад је један хрватски лист објавио интервју са Лепом Бреном на језику на којем је и вођен - српском.

Хрватски интелектуалци посматрају овакве хајке, бесове и претње са скепсом и бригом јер с разлогом страхују од њиховог даљег деловања у садашњости и будућности. Немачки издавач Лангеншајн и други већ су платили данак језичком национализму, па објављују строго одвојене речнике за хрватски и за српски језик. Српскохрватски речници, напротив леже непродати у подрумима издавача и антиквара.

Здравко Зељковић

муштерије подразумевају под хлебом. Али насилни језички пуризам, у коме се балкански ратни сукоб наставља другим средствима, не допушта јој да изађе у сусрет омрзнутом избору речи“.

Цитирајући др Милоша Окуку, сарајевског лингвисту, Вернер каже да „називи српски и хрватски, с лингвистичког становишта, означавају један те исти језик... с минималним разликама“. Упркос томе, наставља Вернер „етничком чишћењу, тридесет година после рата, следи реторичко чишћење. Пројекат хрватске еманципације подразумевао је не само преименовање улица и тргова него одстрањивање и замену свих израза који су подсећали на вештачки српскохрватски језик, везан за омрзнуту Југославију.“

Вернер ипак напомиње да: „српскохрватски није био никакав Титов изум“, него је дело српских и хрватских интелектуалаца из Аустроугарске, који су се средином

Промоција књиге „Милутин Миланковић и одбрана отаџбине“

ДУБОК ТРАГ У ВРЕМЕНУ

Миланковић је пуних 14 година сарађивао са Министарством Војске и Морнарице. Како је навео, није се могао оглушити о позив да помогне у изградњи војне инфраструктуре. Он је, чврсто стојећи на земљи, фокусиран на свој научни и инжењерски рад, у исто време био и маштар, сањалица, који је пловио васионским просторствима, рекао је Слободан Стојановић

Србија се није у довољној мери одужила Милутину Миланковићу

Књига „Милутин Миланковић и одбрана отаџбине“ аутора Слободана Стојановића, пуковника у пензији у издању Медија центра „Одбрана“ представљена је 2. априла у београдском Дому ВС.

Пред великим бројем посетилаца, међу којима су били начелник Управе за односе са јавношћу бригадни генерал др доцент Михаило Зоговић и директорка Медија центра „Одбрана“ пуковник Биљана Пашић, о том значајном делу осим аутора, говорили су рецензенти - мр Славко Максимовић и генерал-мајор у пензији Милан Станимировић, као и проф. др Владан Кузмановић.

Након кратког филма „Путник кроз васиону и векове“, редитеља Душана Вулековића, насталог у продукцији Удружења „Милутин Миланковић“, председник те реномиране заједнице поштовалаца великог научника, мр Славко Максимовић представио је Удружење и осврнуо се на научне области у којима је Миланковић истраживао.

Изразио је став да Миланковић припада „великој тројци научне елите“ нашег народа која је својим знањем, теоријама, достигнућима и изумима мењала свет.

„Заједно са Теслом и Пупином, обезбедио је себи лично и нама као нацији, вечно, почасно место у бескрајној књизи свезнања људског рода. И поред тога, дуго времена у свету је био оспораван, а у свом народу запостављен и скоро заборављен. Данас је високо позициониран у списку чувених научника света, а НАСА га је укључила међу 15 највећих умова свих времена који су се бавили проучавањем планете Земље, рекао је Максимовић и додао да је о Миланковићу много писано, али је ретко ко успео да у потпуности

сагледа или схвати величину његовог дела.

Председник Удружења „Милутин Миланковић“ говорио је о богатој каријери славног Србина и о историјским догађајима који су је битно одредили, као и о околностима због којих се „свесно одрекао славе и богатства“, и вратио у отаџбину.

„Нажалост, српски народ није му се одужио на начин који одговара његовом лику и делу, па, за разлику од других српских великана, Тесле, Пупина, Вука, Доситеја, Цвијића, Андрића... у Србији нема музеја, задужбине, фондације, научно-истраживачког центра нити сталног догађаја њему посвећеног. Утолико је за веће поштовање што су на сцену ступили појединци, ентузијастички, посвећени часној и вредној идеји да афирмишу његов лик и дело. Међу том групом ентузијаста био је и аутор књиге коју данас промовишемо, господин Стојановић, рекао је мр Славко Максимовић, додајући да је Удружење „Милутин Миланковић“ данас угледна институција с препознатљивим резултатима.

Аутор књиге „Милутин Миланковић и одбрана отаџбине“ Слободан Стојановић на почетку излагања, упутио је речи захвалности начелнику Управе за односе са јавношћу Министарства одбране бригадном генералу др Михаилу Зоговићу, као и тиму Медија центра „Одбрана“, који су „имали визију и храброст“ да монографија угледа светлост дана.

„Моја спознаја о Милутину Миланковићу сеже уназад више од 25 година, а „дружење са великаном“, фигуративно казано, траје преко 20 година, када сам први пут прочитао његово аутобиографско дело - Успомене, доживљаји, сазнања, а онда и још неколико пута. Читајући то и друга његова дела,

радећи на истраживању грађе о његовом животу и делу, за бројне пројекте, научне скупове, књиге и филмове и низ акција на популаризацији, све више сам уочавао потребу да се мање позната делатност Миланковића детаљније истражи и публикује, рекао је аутор који се осврнуо на животни и професионални пут славног научника, закључујући да је грађевинарство била његова прва и трајна љубав.

Додао је да то посебно долази до изражаја када је у питању била његова ангажованост за потребе система одбране.

„Миланковић је пуних 14 година сарађивао са Министарством Војске и Морнарице. Како је навео, није се могао оглушити о позив да помогне у изградњи војне инфраструктуре. Он је, чврсто стојећи на земљи, фокусиран на свој научни и инжењерски рад, у исто време био и маштар, сањалица, који је пловио васионским просторствима, рекао је аутор, који је за крај још једном захвалио уредници издања Мирјани Сандић и осталим сарадницима из Медија центра „Одбрана“ као и дизајнерки Оливери Синадиновић – због искрене посвећености и професионализма.

Изражавајући наду да ће дело пронаћи пут до читалаца, и „од оних који је прочитају, бити другима препоручена“, упутио је речи захвалности читавом тиму који је учествовао у његовом стварању - рецензентима мр Славку Максимовићу, генералу Милану Станимировићу, а надам се др Влади Милићевићу, који је и сам написао више књига о Миланковићу.

О значају неговања културе сећања и традиције система одбране на промоцији је говорио потпредседник Управног одбора Удружења „Милутин Миланковић“ и рецензент књиге генерал-мајор у пензији Милан Станимировић.

Он је истакао да је одлука Управе за односе са јавношћу Министарства одбране да књига буде штампана, значајна из више разлога. Осим што се аудиторијуму приближава ангажовање великог научника на пројектовању, изградњи и надзору објеката посебне намене, важно је и што се сагледава однос Миланковића према отаџбини Србији, коју је одувек називао „матичном српског народа“, како би се глорификовао његов веома изражен патриотизам и родољубље, истакао је Станимировић који је поручио да је аутор успео да прикаже широку лепезу патриотизма Миланковића који треба да буде инспирација за све припаднике система одбране, због чега књига има и посебну улогу.

О садржају књиге „Милутин Миланковић и одбрана отаџбине“, као и о грађевинским дOMETИМА великог научника, говорио је проф. др Владан Кузмановић, који је истакао да је оваква монографија много недостајала културној, научној и академској заједници.

„Када склопите њене корице, схватите да нам аутор кроз лик и дело Миланковића поручује да се отаџбина брани знањем, академском честитошћу, али и личним и инжењерском поштењем, истакао је Кузмановић, који је захвалио аутору што је осветлио део непролазног доприноса великог научника, као истинског патриоте.

На веома посећеној промоцији, уз музику пратњу припадника Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“, одломке из дневничких бележака Милутина Миланковића читали су млади глумци Катарина Сарић и Милан Бобић.

109 година од упокојења Надежде Петровић

ПАМТИМО ХЕРОИНУ

На 109. годишњицу упокојења велике Надежде Петровић, у четвртак 3. априла у Цркви покрова Пресвете Богородице у Ваљевоу служен је парастос академској сликарки, оснивачу Кола српских сестара, чланици Народне одбране, ратном фотографу, болничарки, која је свој живот дала борећи се за животе на хиљаде српских војника.

Надежда Петровић (1873-1915), понос и украс наше историје, велики родољуб, преминула је у Првој резервној војној болници, Комплексу касарни 17. пука Дринске дивизије у Ваљевоу, назване „Кадиња-ча“, (која је на стогодишњицу победе у Великом рату, пред вратима заштите, немилосрдно и незаконито срушена), преминула у 42. години живота, после само седам дана боловања од пегавог тифуса, уочи Васкрса 1915. год.

Иако је имала могућност да бира град у свету где би наставила свој живот, уса-

вршавала каријеру, она је изабрала да у тешким временима по свој народ дође у Ваљево да се бори и дели судбину свога народа, да лечи рањене војнике, и болеснике у јеку велике епидемије три тифуса, где је и сама оболела и положила живот за Отаџбину.

Ово свето место страдања и васкрсења племените Српкиње, крвљу заливено, груди страдања и умирања ратника и тифусара, гробница, симболу најстрадалнијег и најславнијег српског поколења не поштује се и не користи у сврху историјске намене. Ово је једно од оних светих места, после Косова и других које памти наша историја, по којем би смо требали на коленима да ходамо. Како се Ваљево „одужило“ овој великој хероини, као и свим мученицима, ратницима и страдалницима говори бахато рушење Комплекса касарни 17. пука Дринске дивизије, на стогодишњицу победе у Великом рату, а онда и организација „бес-

платног“ концерта Здравка Чолића на стратишту, за потомке славних предака светом месту.

Чињеница да је профит на најширем плану потпуно уништио емоције потомака из Првог светског рата, што прети несагледивим последицама за нови српски нараштај.

Потомци славних предака

и даље захтевају ревитализацију Комплекса касарни 17. пука у Ваљевоу и претварање у Меморијални центар, музеј ослободилачких ратова Србије 1912. - 1918. и да тако заувек остане сведок најславније српске историје, где би посебно место заузела велика Надежда Петровић.

М. Параментић

Излет Новосађана

ДОБАР ИЗБОР

Градски Одбор УВПС Нови Сад организовао је за војне пензионере једнодневни излет у Обедску бару, Авалски торањ, манастир Раковицу и Београд на води.

У Обедској бари обезбеђен је обилазак катамараном уз предавање водича. Због ниског водостаја, обилазак је организован у три туре.

Обедска бара се налази у југоисточном делу Срема, између насеља Купиново, Обреж, Грабовица и реке Саве, свега 40 км од Београда. Аустроугарски двор је 1874. године ово подручје прогласио царским ловиштем и заштитио га, две године након најстаријег парка у Јелоустону. Данас постоји десетине водених, мочварних, шумских и ливадских заједница, са најзанимљивијим заједницама птица, 128 врста пролазница, 91 врста гмизаваца, 16 врста риба. Вожња катамараном, предавање водича, поглед на флору и фауну, оставља пријатан и упечатљив догађај који само природа даје.

Авалски торањ је телекомуникациони и туристички торањ на Авали поред Београда висине 204,68 метара. Авалски торањ је првобитно пуштен у рад 1965. године, а срушен је у бомбардовању НАТО-а СР Југославије 29. априла 1999. године. Након обнове, поново је

отворен 21. априла 2010. године. Са торања се пружа невероватан поглед на Београд и околна места.

Манастир Раковица је посвећен арханђелу Михајлу и Гаврилу у београдском насељу Раковица. У писаним документима се помиње почетком 16. века. У манастиру су сахрањен син Милоша Обреновића, Тодор, Ваца

Чарапић, бивши српски патријарх Димитрије и патријарх Павле. Од 2021. године у манастиру постоји споменица патријарха Павла.

Шетња Београдом на води и поглед са обале реке Саве, смањили су умор и појачали жељу за следећим излетом.

Милан Бајић.

За оспособљавање летачког кадра југословенско војно ваздухопловство формирало је Ваздухопловну извиђачку школу, три пилотске школе, Ваздухопловну школу гађања, Ваздухопловну школу бомбардовања и Ваздухопловну падобранску школу.

Школа је формирана у пролеће 1921. године на аеродрому у Новом Саду у саставу Прве ваздухопловне команде. Почетком 1925. године премештена је у Петроварадин, а септембра 1938. године, за време школовања 17. класе, на аеродром у Панчево. Марта 1941. прешла је у Сарајево, заједно са питомцима Ваздухопловне академије, чију је обуку преузела 1940. године.

Школовање у ваздухопловној извиђачкој школи трајало је годину дана, а настава се делила на теоријски и практични део. Практични део наставе изводио се у току летње сезоне, а задатак му је био да ученици стекну практично знање и искуство, као и да упознају земљу. Изводиле су се вежбе у гађању и бомбардовању (само фиктивно), вежбе у садејству са артиљеријом, вежбе у одржавању везе са пешадијом, вежбе у фотографисању са разних висина (вертикално, косо и стереоскопско), вежбе у успостављању везе између авиона и земље радиотелеграфским путем и навигациони летови. У пролеће 1940. године, у састав школе укључена је 231. школска група са три ескадриле (две ескадриле са по 16 извиђачких авиона и једна ескадрила са 16 авиона за бомбардовање), што је знатно олакшало извођење практичне наставе.

Ваздухопловна извиђачка школа обучавала је за потребе извиђачке службе војног ваздухопловства:

-Официре главних родова војске и морнарице. У периоду од 1921. до 1939. године школовање је завршило 18 класа ових официра.

-Регруте ђаке, кандидате за резервне ваздухопловне официре-извиђаче.

И поред великог броја школованих извиђача осећала се несташница овог кадра, углавном зато што је више од половине дипломираних извиђача накнадно завршило и пилотску школу и напустило извиђачку службу.

Ваздухопловство је повремено, према потреби, до 1932. године организовало и извиђачке курсеве за официре главних родова војске и морнарице. Официри су се по обуци враћали у своје родове и чинили резервни извиђачки кадар.

Пилотске школе

У периоду између два светска рата, за потребе војног ваздухопловства формиране су три пилотске школе за обуку војних пилота и њихово усавршавање (за основну пилотску обуку у Новом Саду и Мостару и за обуку пилота ловаца у Земуну). Школе су биле у саставу ваздухопловних пукова до децембра 1937. године, када су ушле у састав новоформиране Команде пилотских школа, мењајући при том називе. Пилотска школа 1. вазд. пука у Новом Саду променила је тада назив у Прву пилотску школу, Пилотска школа 7. ваздухопловног пука у Мостару у Другу пилотску школу, а Пилотска школа 6. ваздухопловног пука у Земуну у Трећу пилотску школу. Штаб Команде пилотских школа био је у

Потез 25 само један од типова авиона на којима су обучавани наши пилоти

Школовање војних летача у Панчеву (1938 – 1949)

ТЕШКО ДА ЈЕ МОГЛО БОЉЕ

У периоду од 1919-1941. године за потребе летачке службе у војном ваздухопловству школовано је око 900 официра родова војске и 218 питомацатри класе Ваздухопловне академије. Од тога је звање пилота имало око 900 официра. За пилоте је школовано и око 800 подофицира, како ваздухопловних тако и из других родова. Школовано је и више од 700 резервних официра и подофицира за потребе пилотске службе.

Пишу: др Славиша Влацић и Милан Мицевски

Новом Саду до 17. фебруара 1938. године, када је премештен у Панчево.

Настава у пилотским школама изводила се по посебном програму и плану, које је прописивао командант ваздухопловства, а на основу Уредбе о пилотским школама. Програм наставе одговарао је захтевима технике пилотаже авиона који су били у наоружању југословенског војног ваздухопловства. Пилотске школе за основну обуку имале су три одељења, са одговарајућим типовима авиона за основну, прелазну и борбену обуку.

Практична обука у основној пилотажи и усавршавање пилота изводиле су се на школским авионима. С обзиром на постепеност у извођењу обуке, ови авиони делили су се на: почетни школски тип, на којем се изводила основна пилотска обука и прелазни школски тип за усавршавање за прелаз на ратне авионе.

У периоду између два светска рата за основну пилотску обуку користили су се авиони: Мали Брандербург, са мотором Мерцедес од 100 кс; Анрио Х-320, са мотором Салмсон од 120 кс и Анрио Х-320, са мотором Сименс од 110 кс; Физир ФН, са мотором Мерцедес од 120 кс; Физир ФН, са мотором Валтер од 120 кс и Бикер Бу-131Д-2 Јунгман, самотором Хирт од 105 кс.

Од школских прелазних авиона у употреби су били: Средњи Брандербург, са мотором Дајмлер од 185 кс; Физир Ф.1В са моторима Мајбах од 260 кс, Рајт од 200-230 кс и Лорен од 400 кс и ФП-2 са мотором К-7 од 420 кс.

Који су авиони коришћени

За извођење борбене обуке коришћени су ратни двоседи, који су повучени из

летачких јединица: Бреге 14, са мотором Рено од 300 кс, Бреге 19, са моторима Лорен Дитрих од 400-450 кс, и Потез 25, са мотором Јупитер од 420 кс.

У пилотској-ловачкој школи за обуку су коришћени авиони: Спад, са мотором Хиспано од 180 кс; Ефаг-Албатрос; Девоатин, са мотором Хиспано од 300 кс и мотором Јупитер од 420 кс; Гурду Лесер, са мотором Хиспано од 180 кс; Авиа БХ-33, са мотором Јупитер од 420 кс; П.В.Т., са мотором К-7 од 420 кс, двосед намењен за акробације; Р-100, са мотором К-7 од 420 кс; Хокер Фјури и Хокер Харикен и Месершмит Ме-109Е.

За завршну наставу у 1. и 2. пилотској школи користили су се авиони типа Бреге-19 и Потез-25, а у 3. пилотској школи Авија БХ-33 (планирана је њихова замена авионима Хокер Фјури, који су требали бити повучени из јединица када се набаве авиони Харикен и ИК-3). Највећи број авиона Бреге-19 и Потез-25 услед дуготрајне употребе био је потпуно дотрајао, па су планирани за расход у току 1940. и 1941. године.

Команда ваздухопловства, за 1941. годину, планирала је набавку 350 нових авиона и то 158 за замену расходованих авиона и 192 за формирање још две пилотске школе. Овим набавкама потребе школске авијације биле би задовољене за наредне три године.

Прва пилотска школа

Школа је основана 22. фебруара 1919. године, наређењем бр. 8487 заступника команданта Аеропланске ескадре, капетана Бранка Вукосављевића, на новосадском аеродрому. Била је у саставу Ваздухопловне команде, а од 1925. године 1. ваздухоплов-

ног пука. Школа је у пролеће 1938. године премештена на панчевачки аеродром, а марта 1941. године у Сарајево.

Прве две године постојања школа је у основној пилотажи обучавала официре и подофицире, а од 1921. године само официре. Поред активних официра родова војске и морнарице на обуку за пилоте примани су од 1921. године и регрути ђаци, кандидати за резервне ваздухопловне официре пилоте.

Школовање ученика пилота трајало је до годину дана. Настава у школи делила се на теоријски и практични део. У теоријском делу предавали су се следећи предмети: аеродинамика, опис мотора и инструмената, употреба ваздухопловства, оријентација и навигација, географија наше и суседних земаља, метеорологија, наоружање ваздухопловства, технологија ваздухопловног материјала, међународна конвенција за ваздушну пловидбу, хигијена авијатичара и историја ваздухопловства.

У практичном делу наставе техника летења савлађивана је у неколико фаза. Починјало се вежбама на земљи у руковању авионом у поласку, затим би следиле летови са наставником на дуплој команди, који су код ученика развијали основне навике потребне током касније обуке и самосталног летења. Када би ученик - пилот био довољно увежбан, прелазило се на испуњавање услова и полагање практичног испита на типовима авиона који су били у наоружању војног ваздухопловства. Тек по положеном практичном и теоријском испиту ученик - пилот добијао је звање дипломираног пилота.

У периоду од 1919. до 1941. године обуку у Првој пилотској школи завршиле су 23 класе активних официра главних родова војске и морнарице, 18 класа резервних официра, прва класа питомаца и прва ђачка класа Ваздухопловне академије. Са обуком су почели и питомци друге и треће класе Ваздухопловне академије.

Друга пилотска школа

Марта 1921. године на аеродрому у Мостару, у саставу новоформиране Друге ваздухопловне команде, почела је са радом пилотска школа за обуку пилота подофицира. За време школовања 17. класе, марта 1937. године, школа је премештена на аеродром у Краљево, а средином марта 1941. године, на ратно летелиште Капино поље код Никшића, где је и дочекала капитулацију.

Предмети који су се предавали у теоријском делу наставе и Програм извођења наставе у летењу били су исти као и код Прве пилотске школе.

Друга пилотска школа обучавала је у основној пилотажи: (1) подофицире родова војске и морнарице, (2) ваздухопловне подофицире и (3) војнике на одслужењу кадровског рока у војном ваздухопловству.

У периоду 1921-1941. године у Другој пилотској школи је укупно школовано нешто више од 700 подофицира-пилота.

Трећа пилотска школа-ловачка

Обука пилота ловаца за потребе војног ваздухопловства изводила се од 1923. године у ловачкој ескадри у Новом Саду а у периоду од 1925. до 1927. године у 3. одељењу Пилотске школе 1. ваздухопловног пука.

Априла 1928. године, формирана је ловачка пилотска школа у саставу 6. ваздухопловног пука на аеродрому у Земуну. Априла 1939. године премештена је на аеродром Медошевац, код Ниша, а 17. марта 1941. године на аеродром Благај, код Мостара. Захваћена побуном усташа, који су преузели власт у Мостару, школа је 11. априла престала са радом. Следећег дана, старешине и војници српске националности, одступили су за Никшић.

Обука у ловачкој школи трајала је шест месеци, а имала је задатак да већ обучене пилоте, који су извесно време провели у летачким јединицама, оспособи за летење на модерним ловачким авионима. У пилотској ловачкој школи обучавали су се активни и резервни ваздухопловни официри и подофицири пилоти.

Ваздухопловна школа гађања

Школа је формирана 4. маја 1931. године, у Белој Цркви као наставни центар кроз који је поступно требало да прође сво летачко особље војног ваздухопловства. За седиште школе одређена је касарна краља Александра, а Велика пешчара за школски полигон. Изградња полигона планирана је "негде у централном делу земље, како би се могао користити као центар за наставу и формирање новог особља у току рата на ма ком фронту. Међутим, „како је недостатак школе представљао најосетљивију тачку у извођењу ваздухопловне наставе", то је Велика пешчара прихваћена као привремено решење. (Реферат команданта ваздухопловства од 17. фебруара 1939)

За команданта школе одређен је ваздухопловни пуковник Боривоје Мирковић.

Задатак школе био је да вежба и усавршава ваздухопловно летачко особље у ваздушном гађању и бомбардовању, врши опитна гађања ради проучавања и бољег познавања ваздухопловног наоружања и служи као полигон за сва гађања и бомбардовања за све ваздухопловне јединице.

Сваке године обучавана је једна класа летача (пилота, извиђача и аеропланских послужилаца), путем тромесечних курсева. Од 1937. године уведена су два течаја годишње. Теоретска настава изводила се из предмета: ваздушно гађање, ваздушно бомбардовање, противавионско гађање и ваздухопловно наоружање. У практичном делу изводиле су се вежбе у гађању бојним мецима по циљевима на земљи из ваздуха, противавионско гађање митраљезом на вучену мету и бомбардовање цементним и бојним бомбама.

Школа је реорганизована маја 1940. год. Од дотадашње школе формиране су: ваздухопловна школа гађања и ваздухопловна школа бомбардовања.

Ваздухопловна школа гађања и бомбардовања по својој организацији, величини, месту и квалитету аеродрома и полигона одговарала је намени све до 1938. године, до када је војно ваздухопловство имало у наоружању стари летачки „материјал". Међутим од 1939. године, када је извршено преоружање војног ваздухопловства, аеродром и полигони школе, малих димензија без могућности проширења и у непосредној близини румунске границе, нису више одговарали брзинама модерних авиона. Зато је Штаб ваздухопловства почео са изградњом новог полигона за

гађање дуж јадранске обале од Цавтата до рта Превлаке и затражио сагласност за премештај школе у Мостар, што је и учињено октобра 1940. године.

Како полигон у Делиблатској пешчари није био погодан за обуку са новим, брзим авионима, а предвиђени полигон на мору, код Превлаке, није уређен до почетка Априлског рата, школа практично није ни радила последњих годину дана.

Ваздухопловна школа бомбардовања

Оспособљеност летачког особља војног ваздухопловства за ваздушно бомбардовање била је занемаривана до 1931. године, до почетка рада ваздухопловне школе гађања, у којој се изводила теоријска и практична настава из ваздушног бомбардовања.

Развој ваздухопловне технике и увођење у наоружање савремених бомбардерских авиона у току 1939. и 1940. године повећао је значај бомбардерске авијације у рату и истакао потребу модернизације наставе ваздушног бомбардовања.

Ваздухопловна школа бомбардовања, као посебна школа, формирана је маја 1940. у Белој Цркви. Септембра исте године премештена је у Мостар, али због потешкоћа око уређења школског полигона, до почетка Априлског рата није почела са радом.

Ваздухопловна падобранска школа

Планом реорганизације војног ваздухопловства за период 1937. до 1941. године било је предвиђено формирање падобранских јединица. Као почетак реализације тог плана, а ради обуке кадрова за будуће падобранске јединице, у Панчеву је 1. октобра 1939. почела са радом падобранска школа.

Задатак школе био је да школује наставнике и обучи летачко особље војног ваздухопловства у скакању из авиона великих брзина. За командира школе постављен је ваздухопловни капетан 2. класе Драгутин Долански. У прву класу падобранске школе примљено је 28 слушаца и то: четири официра, седам подофицира и четрнаест каплара и три војника. После теоријског дела наставе, у којем су се слушаоци упознали са градивом из области падобранства, основама метеорологије и карактеристикама авиона из којег се скакало извођени су падобрански скокови. Прво се скакало са падобранске куле, а после и из авиона Авија Фокер Ф-39. Падобранска кула, постављена на Београдском сајмишту, пуштена је у рад на дан отварања Прве међународне ваздухопловне изложбе у Београду, 28. маја 1938. године. Са висином од 74 метара била је тада највиша на свету. Слушаоци прве класе, после успешне обуке, звање падобранца добили су 20. јуна 1940. године.

Школа је 16. јануара 1941. године премештена на новосадски аеродром, на којем је остала до 6. априла, када је са првом падобранском четом предузела повлачење у правцу Сарајева. Капитулацију је дочекала у Бутмиру, 16. априла.

О болести која све више хара У ПРИРОДУ ПО ЛЕК ЗА ДИЈАБЕТЕС

Исхрана треба да буде медитеранска, богата протеинима, са што мање шећера и других заслађивача. Помажу и биљни суплементи, а међу најпроверенијима су цикорија и цимет

Дијабетолог др Итамар Раз, који је недавно био гост Београда, објаснио је да постоји велики број суплемената који помажу у лечењу дијабетеса, као и да само наука и природа у синергији могу да помогну код ове болести. Он подсећа да људи доста тогу могу да ураде сами за себе и своје здравље пре него што им је потребна помоћ науке, медицине и лекова, који су ипак, према његовом мишљењу, неприкосновени у лечењу дијабетеса.

Да нам његова порука стиже у прави час говоре и тренутне статистике: у Србији званично 773.000 људи болује од дијабетеса, само у Београду је 2020. године регистровано 80.082 особе, док проценат недијагностификованих случајева износи 39,3 одсто.

Да смањимо ризик од дијабетеса први професоров савет је да се строго контролише килажа.

-Телесна тежина је највећи фактор

ризика за развој дијабетеса и ако о томе у будућности будемо водили рачуна, можемо да кажемо да ће број оболелих бити драстично смањен. Без контроле тежине помак је немогућ. Добре су прогнозе, нека истраживања наводе да се на светском нивоу епидемија гојазности смањује, јер је у једном тренутку баш узела маха. Постоје и истраживања која заиста наводе да гојазност може успешно да се лечи медикаментима, а свакако променом животних навика, начина исхране - навео је др Раз у разговору за „Магазин“.

Он објашњава и да научници траже начин за сузбијање инсулинске резистенције.

Као главне смернице наш саговорник наводи следеће: исхрана треба да буде медитеранска, богата протеинима, треба да се користи што мање шећера и других заслађивача, а у јеловник ваља уврстити намирнице

Објашњење да је увећање простате код мушкараца који су у педесетим годинама уобичајена ствар, исто као и седе власи, које се појављују у коси, какво је дао др Стивен Накада, уролог с Универзитета Висконсин, требало би да умири јачи пол. Или бар припреми оне који су на прагу шесте деценије. Отприлике половина мушкараца у педесетим годинама има увећану простату, учесталост се пење на више од 80 одсто до 80. године. То је уобичајена последица старења - казао је др Накада за агенцију АП.

Бенигна хиперплазија доспела је у жижу јавности после првобитне објаве да британски краљ Чарлс има проблеме с увећаном простатом (после испоставило да је ипак реч о тумору).

Доброћудно или бенигно увећање простате прилично је често стање. Не изазива увек симптоме, али када се појаве, могу бити досадни. Неки мушкарци имају више проблема с овом жлездом од других. Простата се налази испод саме бешике и обавија се око уретре.

Шта узрокује раст простате није потпуно јасно, највероватније су то хормонске промене које прате старење код мушкараца. Најчешће тегобе су чешће и ургентно мокрење, с прекидањем млаза, као и одлазак у тоалет током ноћи. Немогућност потпуног пражњења бешике је такође чест симптом. Ове тегобе могу да се ублаже ако се после вечере смањи унос течности, а

које имају снажна антиинфламаторна дејства. Потребно је користити и одређене биљне суплементе, а међу најпроверенијима су цикорија и цимет.

Он подсећа и на важност редовне физичке активности, вежби у трајању од 50 до 150 минута недељно. Вежбе за јачање снаге, односно тренинг снаге требало би да је заступљен од 10 до 15 минута сваког дана како би тело било у оптималном режиму спремно да се избори и одбрани од свих лоших утицаја који могу да оставе последице на здравље.

Мариота Влаисављевић
Извор: Магазин

ПРЕВИШЕ СЕ ЈЕДЕ, ПРЕМАЛО ШЕТА

Премало је физичке активности, превише се једе, премало шета. Ово је једна од важних порука ендокринолога др Александра Ђога, госта из Црне Горе на недавном стручном скупу „Синергија природе и науке у лечењу дијабетеса“. Он је подсетио и да приступ лечењу сваком пацијенту мора да буде индивидуалан и да лекар треба да направ-

ви клинички програм испитивања и потом примени терапију прилагођену стању те особе.

Али на овом скупу се пре свега говорило о томе колико у лечењу дијабетеса могу да помогну препарати из домена алтернативне медицине. Гост је био дијабетолог из Израела Итамар Раз, шеф Одсека за интерну медицину и дијабетес универзитетске болнице Хадасах у Јерусалиму.

Он је казао да је од суштинске важности рана дијагноза дијабетеса, уз брзо и право време давање комбиноване терапије која је спој биљних суплемената и лекова. Данас постоји велики број суплемената који помажу у лечењу дија-

бетеса: неки од њих спречавају да се глукоза апсорбује у creвима, неки утичу на панкреас, пренео је Танјуг његова објашњења.

Ипак, подсетио је да је веома важно да особа с дијагнозом шећерне болести промени свој стил живота, почне да вежба, смањи килажу и да се храни боље.

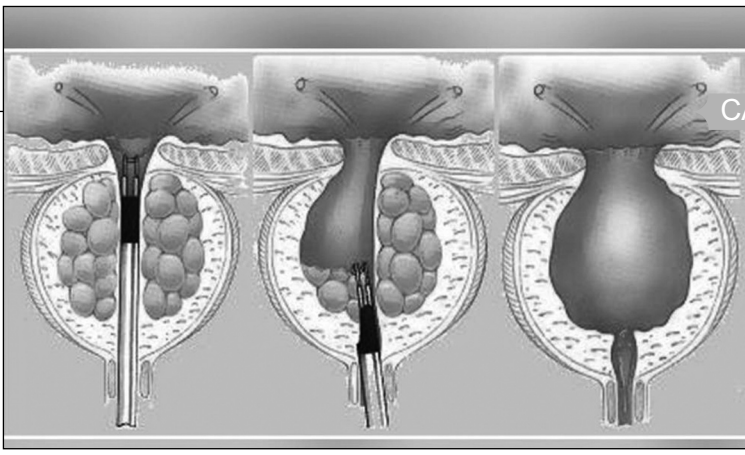
-Главни разлог за дијабетес је гојазност, а гојазност значи да маст која одлази у мишиће не допушта више мишићима да користе глукозу. Маст која се таложи у панкреасу убија оне ћелије које би требало да производе инсулин и спречава их да раде - објаснио је за Танјуг др Раз.

Али, како је додао, нема особе која не воли да једе:

-Некад волимо да поједемо храну која није најздравија и морамо да комбинујемо две ствари, јер ретко ћете пронаћи неког пацијента с дијабетесом који може да се придржава здравог начина живота који се од њега очекује. Врло ретко постоје људи који могу да издрже тако 10 година - објаснио је др Раз.

Нови лекови имају и многе додатне ефекте које је немогуће постићи само здравим стилем живота, осим што смањују шећер у крви, тежину, они штите и срце, бубреге, јетру, мозак.

О. П.

Увећана простата

ЧЕСТА КАО СЕДА КОСА

Доброћудно или бенигно увећање прилично је често стање код мушкараца у педесетим годинама. Не изазива увек симптоме, али када се појаве, могу бити досадни

поготову да се вече не завршава чашом вискија, вина или другог алкохолног пића, па ни чајем или кафом. И зачињена храна може да иритира бешику. Лекари подсећају да за миран сан нема ничег бољег од лагане вечере.

За дијагнозу увећане простате, осим подробне приче пацијента шта га мучи, важно је да уролог обави ректални преглед како би одредио величину и облик простате. Није пријатан, али је неопходан, као и тест ПСА простата специфични

антиген, којим се елиминише свака сумња да се иза побројаних тегоба не крије тумор.

И оно још важније: резултате ПСА теста треба да проанализира специјалиста уролог, чак и ако га је мушкарац урадио самоницијативно. Вредности ПСА теста могу да буду повећане због доброћудног бенигног увећања простате, али овај маркер може да се увећава због тумора као и код упала код особа које носе катетер или имају ретенцију (задржавање урина). Вео-

ма је важно да се увек одреде и такозване фракције ПСА теста.

Код 10 до 20 одсто особа тест може показати да су тумор маркери „мирни“, односно да су вредности испод четири нанограма по милиметру, али то није довољно да се искључи постојање тумора. Важно је да уролог клиничким прегледом опипа ову жлезду. У случају сумње на тумор, величине неколико милиметара, следећа дијагностичка метода је преглед ултразвуком: обичним или трансректалним, који је много поузданији за постављање дијагнозе.

Постоји много лекова за доброћудно увећање од оних који опуштају мишиће и омогућавају бољи проток урина, преко других који се користе за заустављање раста простате, до биљних, које неки обожавају, а други оспоравају. У свету се користе и различите ласерске или ултразвучне процедуре за уклањање ткива простате или проширење уретре. Уролози подсећају да свака жена свом партнеру треба да каже даје годишњи преглед код уролога за мушкараца од исте важности као редовни прегледи жена код гинеколога. Данас је чак и рак простате врло излечив, али је услов да се болест открије на време, за шта је потребно да мушкарац код уролога после педесете године одлази једном годишње, чак и када нема никакве тегобе. Мушкарци којима је од овог рака боловао отац или брат имају велико наследно оптерећење да се и сами разболе, па редовне консултације с урологом морају започети још раније: после 45. године.

О. Поповић

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући ви-

сокој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и

свеобухватне услуге особама које користе слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне шкољке за слушне уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatzonex.rs
info@slusniaparatzonex.rs

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

Насловна
страна:

Звонимир
Пешић

Година XXII. Број 240 ЈАНУАР 2024

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Мр Александар Симоновски, мр Милан
Шумоња, Будимир М. Попадић, Душан
Старчевић, Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Предраг Добић (Сремска Митровица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Јован Симић (Краљево), Зоран Јашовић
(Ниш) и Трајче Митушев (Земун)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Редакција, дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи закљученог са УВПС, адвокати:

*Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ, из Београда, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера обављаће следеће правне послове: даваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз накнаду по важећој адвокатској тарифи умањеној за 30 одсто (адвокат Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахране преко Удружења војних пензионера Србије требало би да знате да услуге могу користити чланови УВПС, чланови њихових породица, као и сви остали војни осигураници.

Преко Удружења могу се добити комплетне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
 - упис у матичну књигу умрлих,
 - спроводница за пренос покојника,
 - штампање посмртних плаката,
 - продаја погребне опреме,
 - превоз покојника,
 - организација војних почаста,
 - помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
 - Умањење укупних трошкова за висину рефундације
 - бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.
- Све додатне информације могу се добити у месним и општинским организацијама УВПС, или директно на тел. 064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону заказивање почасне јединице ради одавања почаста преминулим старешинама може се обавити путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Што се томила више
ГНУША,
што беспоговорније СЛУША...*

*Најиринцијелнија
човекова САСТАВНИЦА
је његова ЗАДЊИЦА...*

*Вазда су се МЕЗИМЦИ
великих хуманих идеја,
на крају промешали
у њихове ГРОБАРЕ...*

*Ко се дуго око власи
МОТА,
наледа се ИДИОТА...*

*Пошто риба точиње да
смрди од главе,
барем смо начистио са
ДИЈАГНОЗОМ...*

Бранко Н. Ракочевић

TANJA^{dent}

Стоматолошка ординација
„ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800
Михаила Булгакова 50а, Београд
е-маил:
dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких услуга војним пензионерима и члановима њихове породице, са 10% попушта.
Такође се нуди и могућност одложеног плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић
специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х